

TQM d.o.o. Lukavac
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Modrac b.b., 75300 Lukavac
Identifikacioni broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008
tel/fax: +387 35 553 999
tel/fax: +387 35 554 444
tel/fax: +387 35 554 445
mob: +387 61 560 878
mail: info@tqm.ba
web: www.tqm.ba

ZAHTJEV ZA OBNOVU OKOLINSKE DOZVOLE

F O R T I N d.o.o. Tešanj

fortin

Registarski broj: 16-11/24

Broj protokola: 1008/24

OPŠTI PODACI:

Podnosilac zahtjeva: **FORTIN d.o.o. Tešanj**
Kraševo broj 4, 74 260 Tešanj

Projekat: **Zahtjev za obnovu okolinske dozvole**

Registarski broj: 16-11/24

Broj protokola: 1088/24

Datum dokumenta: 21.02.2024.

Izvršilac: **TQM d.o.o. Lukavac**
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Modrac b.b., 75300 Lukavac
Identifikacioni broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008
tel/fax: +387 35 553 999, 554-444, 554-445
web: www.tqm.ba, email: info@tqm.ba

Na projektu su radili:

Mirza Tokić, dipl.ing.tehn.

Maida Sultanić, mag.polj.

Enes Softić, bach.ing.građ.

Nermin Alić, dipl.ing.rud.

Elvedin Bešić, bach.ing.maš.

Nedim Čitaković, dipl.ing.arh.

Jasmin Kuduzović, bach.ing.sig. i pom.

SADRŽAJ

Uvod	7
A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA/OPERATERU	8
1. Osnovni podaci.....	8
2. Podaci o pogonu/postrojenju	9
3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju	10
B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA PO PITANJU OKOLIŠA I/ILI KVALITETA	11
C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA	12
1. Osnovni podaci o lokaciji	12
2. Mape i šeme.....	12
3. Opis pogona i postrojenja	13
3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom II.	13
3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom II.	20
3.3. Tehnološke jedinice koje nisu nabrojane u Prilogu II. (direktno povezane djelatnosti).....	20
3.4. Referentna oznaka emisijskih tačaka (oznaka Z za zrak, V za vodu, T za tlo, K za sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka	22
3.5. Uslovi rada pogona/postrojenja	23
D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA KOJE SE KORISTE, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I OSTALIH MATERIJALA/SUPSTANCI TE UTROŠENE ODNOSNO PROIZVEDENE ENERGIJE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA	24
1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju	24
1.1. Popis sirovina, dodatnih materijala i ostalih materijala/supstanci koje ne sadrže opasne supstance.....	24
1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance	24
1.3. Popis energenata	25
1.4. Voda.....	25
1.5. Skladištenje sirovine i ostalih supstanci.....	26
2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju.....	27
E. OPIS IZVORA EMISIJA, PRIRODA I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (OTPAD, ZRAK, VODA, TLO) TJ. IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI	28
1. Upravljanje otpadom	28
1.1. Upravljanje otpadom koji nije opasan	28

1.2. Upravljanje opasnim otpadom	37
2. Emisije u zrak	40
2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova	40
2.2. Glavne emisije u zrak	41
2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija	42
2.4 Emisije u zrak – Manje emisije u zrak.....	43
3. Fugitivne i potencijalne emisije.....	43
3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak	43
4. Emisije u vode	44
4.1. Emisije koje se ispuštaju u sistem javne kanalizacije.....	45
4.2. Emisije u sistem javne kanalizacije - Karakteristike emisija	46
5. Emisije u tlo.....	48
6. Buka	48
6.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke	48
7. Vibracije.....	49
8. Nejonizirajuće zračenje	49
F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA	50
1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja.....	50
2. Ocjena emisija u zrak	57
3. Ocjena emisija u vode.....	58
3.1. Ocjena uticaja ispuštanja u kanalizaciju	58
3.2. Ocjena kvaliteta površinskih voda	59
3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda	59
3.4. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada	59
3.5. Ocjena kvaliteta zemljišta/podzemnih voda	59
3.6. Opis mjera za sprječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje.....	60
3.7. Ocjena ambijentalne buke.....	60
4. Sistemi za smanjivanje i kontrolu emisija	61
5. Opis planiranog monitoringa	62
5.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka	62
6. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)	64
6.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika	64

7. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa NRT	65
8. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja	68
9. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima	79
10. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje) i briga po prestanku aktivnosti.....	80
11. Popis priloga	81

Uvod

Sadržaj Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole propisan je članom 86. Zakona o zaštiti okoliša („Službene Novine FBiH“ br. 15/21) i Uredbom kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu – Prilog III („Službene Novine FBiH“ br. 51/21). Obaveza ishodovanja okolišnog dopuštenja za FORTIN d.o.o. Tešanj proizilazi iz priloga I Uredbe - Lista pogona i postrojenja za koje Federalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu pod tačkom 5.3. pod a) Zbrinjavanje neopasnog otpada kapaciteta većeg od 100 tona na dan uključujući jedan ili više postupaka i neuključujući postupke o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda:

- biološka obrada;
- fizikalno-hemijska obrada;
- prethodna obrada otpada za spaljivanje ili suspaljivanje;
- obrada šljake i pepela;
- **obrada u drobilicama metalnog otpada, uključujući otpadnu električnu i elektronsku opremu i otpadna vozila i njihove dijelove.**

Cilj izrade Zahtjeva za obnovu okolinske dozvole za FORTIN d.o.o. Tešanj, je da se uz pregled lokacije, tehničke dokumentacije Investitora, analize procesa i sagledanog postojećeg stanja okoliša na lokaciji, uz korištenje zakonskih propisa i relevantnih standarda, analizira uticaj planiranog procesa rada, uzimajući pri tome u obzir sve elemente kao i uslove življenja i poboljšanja uslova radnog i životnog okoliša.

Osnova za izradu ovog Zahtjeva je postojeća projektna i tehnička dokumentacija, stvarno stanje na terenu i budući planovi Investitora.

A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTEVA/OPERATERU

1. Osnovni podaci

1.1. Naziv operatera	FORTIN d.o.o. Tešanj	
1.2. Pravni status	Društvo za promet i reciklažu sekundarnih sirovina - d.o.o.	
1.3. Vrsta zahtjeva	Novi pogon ili postrojenje	NE
	Postojeći pogon ili postrojenje	DA
	Značajnu izmjenu postojećih pogona i postrojenja	NE
	Prestanak aktivnosti	NE
1.4. Vlasništvo nad preduzećem	FORTIN d.o.o. Tešanj - Privatno	
1.5. Adresa sjedišta preduzeća	Kraševo broj 4, 74 260 Tešanj	
1.6. Poštanska adresa preduzeća, ukoliko se razlikuje od prethodne	Kraševo broj 4, 74 260 Tešanj	
1.7. Matični broj preduzeća (ID broj, PDV broj)	ID: 4201364990006 PDV: 201364990006	
1.8. Šifra osnovne djelatnosti u skladu sa klasifikacijom djelatnosti	25.62 Mašinska obrada metala	
1.9. SNAP kod	09 04 03 Ostalo	
1.10. NACE kod	25.62 Mašinska obrada metala	
1.11. Ovlašteno lice	Jašić Mensur	
1.12. Ime i prezime ovlaštenog predstavnika	Jašić Mensur	
1.13. Funkcija u preduzeću	Generalni Direktor	
1.14. Telefon	+387 32 669 870	
1.15. Faks	+387 32 669 871	
1.16. E-mail	info@fortin.ba	

2. Podaci o pogonu/postrojenju

2.1. Naziv pogona/postrojenja	Fortin d.o.o. Tešanj - Društvo za promet i reciklažu sekundarnih sirovina
2.2. Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje	Kraševo broj 4, 74 260 Tešanj
2.3. Koordinate lokacije prema državnom koordinatnom sistemu	Gaus Kriger Y 44.680971 X 18.025082
2.4. Kategorija industrijskih aktivnosti koje su predmet zahtjeva u skladu sa Prilogom I. Uredbe	5.3. pod a) Zbrinjavanje neopasnog otpada kapaciteta većeg od 100 tona na dan
2.5. Projektovani kapacitet glavne jedinice	120 tona/dan
2.6. Kategorija industrijskih aktivnosti ostalih jedinica u skladu sa Prilogom II. Uredbe	-
2.7. Projektovani kapacitet ostalih jedinica	Odjeljak C, pod naslovom 3.2.
2.8. Broj zaposlenih	34

3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju

Popis svih dobijenih dozvola na dan podnošenja zahtjeva

Naziv dozvole	Referentni br.	Datum izdavanja	Period važenja
Rješenje o okolinskoj dozvoli	UPI 05/2-23-31- /19	05.04.2019.	5 godina
Dozvola za upravljanje otpadom	12-23-08522/19	05.03.2021.	5 godina
Rješenje o vodnoj dozvoli (Agencija za vodno područje rijeke Save)	UP-I/25-3-40- 274-4/19	16.11.2021.	5 godina

Podaci o ovlaštenom licu za kontakt u vezi sa dozvolom

Ime i prezime ovlaštenog lica	Jašić Mensur
Adresa ovlaštenog lica	Kraševo br.4, 74260 Tešanj
Funkcija u preduzeću	Direktor
Telefon	+387 33 669 870
Faks	+387 33 669 871
E-mail	info@fortin.ba

Vlasništvo nad zemljištem

Ime i prezime vlasnika nad zemljištem broj zemljišno-knjižnog izvodka i katastarska oznaka nekretnine	Fortin d.o.o. Tešanj, ZK uložak br.3 (k.č. 824/1 i 823/2) ZK uložak br.11 (k.č. 823/5), ZK uložak br.24 (k.č. 823/1), ZK uložak br.1183 (k.č. 820/3 i k.č. 820/2), ZK uložak br. 1180 (k.č.822/2, k.č. 820/6 i k.č. 820/7)
Adresa vlasnika	Kraševo br. 4, 74260 Tešanj

Vlasništvo nad objektima

Ime i prezime vlasnika nad objektima:	Fortin d.o.o. Tešanj
Adresa vlasnika:	Kraševo br. 4, 74260 Tešanj
Podaci o ugovoru (Broj, period važenja):	-

B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA PO PITANJU OKOLIŠA I/ILI KVALITETA

Implementiran i certificiran/verificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom	NE	-
Implementiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom bez certifikacije/verifikacije	NE	-
Popis odgovarajućih internih dokumenata vezanih uz zaštitu okoliša	NE	-

C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA

1. Osnovni podaci o lokaciji

Jedinica lokalne samouprave	Općina Tešanj
Katastarska općina	K.O. Kraševo
Katastarska čestica	Fortin d.o.o. Tešanj; ZK uložak br. 3 (k.č 824/1 i 823/2) ZK uložak br.11 (k.č. 823/5), ZK uložak br. 24 (k.č. 823/1), ZK uložak br. 1183 – nove parcele (k.č. 820/3 i k.č 820/2), ZK uložak br. 1180 – nove parcele (k.č.822/2, k.č. 820/6 i k.č. 820/7)
Navesti udaljenost u metrima do najbližeg naselja, prijemnika otpadnih voda, voda, šuma, zaštićenih područja i drugih osjetljivih područja	<ul style="list-style-type: none"> - cca 50,0 m udaljenost od najbližih stambenih objekata; - 20 m udaljenost od rijeke Usore; - 4 km udaljenost od rijeke Bosne; - 500 m udaljenost od najbliže šume; - U blizini nema zaštićenih područja.

2. Mape i šeme

Broj	Naziv mape ili šeme	Obuhvat mape ili šeme	Broj priloga
1.	Ortofoto karte/šire područje okruženja	(Položaj pogona/postrojenja, najbliža naselja, sa kojim graniči, vodni recipijent, vodna površina, šume, zaštićena i ostala osjetljiva područja)	Prilog 16.
2.	Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija	(Sve tačke emisija i tehnološke jedinice)	Prilog 17.
3.	Dijagram toka/tehnoloških šema	(Tehnološke jedinice u skladu sa tačkama 3.1. do 3.3. s tokom materijala/energije)	Prilog 18.

3. Opis pogona i postrojenja

3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom II.

Naziv jedinice				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis rada	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Sakupljanje, transport, privremeno skladištenje i obrada – reciklaža	<p>120 tona/dan</p> <p>Ukupna površina lokacije 13.397 m²</p> <p>Zgrada I 130 m² Zgrada II 102 m²</p> <p>Nadstrešnica I 603 m² Nadstrešnica II 332 m²</p>	<p>Obavljanje registrovanih djelatnosti upravljanja (sakupljanje, transport, privremeno skladištenje i obrada – reciklaža) otpadom operater FORTIN d.o.o. Tešanj vrši na vlastitoj lokaciji.</p> <p>Tehnološki proces upravljanja (skupljanja, transporta, privremenog skladištenja i obrade – reciklaže) otpadnih materija te električnog i elektronskog otpada na lokaciji Kraševo br. 4, operatera FORTIN d.o.o. Tešanj vrši se na sljedeći način:</p> <p>1. Skupljanje nesortiranih otpadnih materijala, te električnog i elektronskog otpada na lokacijama krajnjih korisnika (domaćinstva, distributeri, komunalna preduzeća, regionalne deponije i drugi subjekti) vrše krajnji korisnici;</p> <p>2. Transport nesortiranih otpadnih materijala, te električnog i elektronskog otpada od krajnjih korisnika do lokacije Kraševo br. 4 Operater FORTIN d.o.o. Tešanj vrši sa vlastitim vozilima koja ispunjavaju sve</p>	Prilog 17.

			<p>zahtjeve ADR za transport opasnih otpada;</p> <p>3. Privremeno skladištenje nesortiranih otpadnih materijala, te električnog i elektronskog otpada vrši se na lokaciji Kraševo br. 4 Operatera FORTIN d.o.o. Tešanj odvojeno po vrstama ovog otpada u skladišne prostore koji su prilagođeni za pojedine vrste ovih otpada;</p> <p>4. Procesi obrade nesortiranih otpadnih materijala, te električnog i elektronskog otpada zasnovani su na materijalnoj obradi, što podrazumijeva rastavljanje i sortiranje korisnih materijala i otpada (opasnih i neopasnih) koji se nalaze u ovim otpadima.</p> <p>Rastavljanje ovih otpada vrši se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ručnim, - mehaničkim i - djelimično poluautomatskim postupcima. <p>Za obradu nesortiranih otpadnih materijala, električnog i elektronskog otpada ne koristi se tehnološka voda.</p> <p>U pogonu za obradu ovih otpada prvo se vrši primarna obrada, odnosno pregled i rastavljanje otpadnih uređaja i oprema na štetne i korisne komponente. Iz sakupljene otpadne opreme izdvajaju se sljedeći dijelovi, ugrađeni materijali i opasne materije:</p>	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - kondenzatori, koji sadrže polihlorovane bifenole (PCB) na način utvrđen propisom kojim se uređuje upravljanje otpadnim PCB, - sastavni dijelovi, kao što su prekidači ili svjetla za osvetljavanje pozadine, koji sadrže živu, - baterije, - štampane ploče u električnim i elektronskim uređajima i aparatima, ukoliko je površina štampane ploče veća od 10 cm², - uložak za tonere (tečni, pasta, praškasti toner, toner u boji), - plastika koja sadrži bromirani vatrostalni dio, - azbestni otpad i sastavni dijelovi koji sadrže azbest, - katodne cevi, - hlorofluorougljenik (CFC), djelimični halogenovani hlorofluorougljeni (HCFC) ili fluorisani ugljovodonik (HFC), ugljovodonici (HC), - fluorescentne sijalice, - ekrani sa tečnim kristalima (zajedno sa kućištem, ako drugačije nije moguće), sa površinom većom od 100 cm² i svi ekrani iz pozadine osvijetljeni plinskim sijalicama, - spoljni električni kablovi, - sastavni delovi koji sadrže refraktorna hemijska vlakna, kako ih definišu propisi u oblasti hemijskih proizvoda, kojima se uređuje razvrstavanje, pakovanje i označavanje opasnih materija, 	
--	--	--	--	--

			<p>- sastavni dijelovi koji sadrže radioaktivne materije, osim sastavnih delova koji ne prelaze nivo izuzetka, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita od jonizujućeg zračenja,</p> <p>- elektrolitski kondenzatori koji sadrže opasne materije (visina > od 25 mm, prečnik > od 25 mm ili srazmjerno slične zapremine).</p> <p>Sastavne dijelove, ugrađene materijale i opasne materije treba odstraniti ili obraditi u skladu sa zakonom o upravljanju otpadom.</p> <p>Takođe, u procesu obrade – reciklaže vrši se i izdvajanje korisnih komponenti, kao npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -transformatori, -vanjski električni kablovi, -štampane ploče, -elektromotri, -tvrđi diskovi, -CD/DVD-ROM i sl. <p>U procesu obrade električnog i elektronskog otpada na lokaciji Kraševo br. 4 FORTIN d.o.o. Tešanj proizvode se tri kategorije otpada:</p> <p>a) Kategorija korisnog električnog i elektronskog otpada koji sadrži određene komponente opasnog otpada. Ovi otpadi zbog neadekvatne tehnologije s kojom raspolaže Operater FORTIN d.o.o. Tešanj se obrađuju kod ovlaštenih operatera u specijaliziranim postrojenjima u Bosni i</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Hercegovini ili inostranstvu. Prema tome, ova kategorija otpada se zbrinjava od strane ovlaštenih operatera u specijaliziranim postrojenjima u Bosni i Hercegovini ili inostranstvu, sa kojima je Operater FORTIN d.o.o. Tešanj zaključio posebne Ugovore ili Sporazume;</p> <p>b) Kategorija nekorisnog ostatka električnog i elektronskog opasnog otpada. Zbrinjavanje ove kategorije opasnog otpada vrši se od strane ovlaštenog Operatera za tačno definisane vrste opasnog otpada (npr. „Aida Commerce“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je Operater FORTIN d.o.o. Tešanj zaključio Ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada (prilog);</p> <p>c) Kategorija neopasnog otpada, koji je po sastavu i osobinama sličan komunalnom otpadu. Zbrinjavanje ove kategorije otpada vrši se od strane JKP „RAD“ d.o.o. Tešanj, sa kojim je Operater FORTIN d.o.o. Tešanj zaključio Ugovor za zbrinjavanje komunalnog i njemu sličnog otpada i drugih komunalnih usluga.</p> <p>Operater FORTIN d.o.o. Tešanj na Kraševo br. 4 vrši upravljanje nesortiranim otpadnim materijalima (npr. magnetični i obojeni metali, razne vrste plastičnog otpada, papir i karton i dr.), koje obezbjeđuje od:</p>	
--	--	--	---	--

			<p>- građana koji te sirovine prodaju operateru i</p> <p>- dobavljača sa kojima je operater zaključio ugovor ili sporazum.</p> <p>Dopremljene nesortirane (neobrađene) otpadne materijale na lokaciju Kraševo br. 4 Operatera FORTIN d.o.o. Tešanj se prvo važu na određenoj vagi (kolska vaga i dr.) u zavisnosti od načina dopreme i količine ovih sirovina. Nakon vaganja vrši se privremeno skladištenje po vrstama neobrađenih otpadnih materijala u odgovarajući prostor (otvoreni ili zatvoreni) u zavisnosti od stanja ovih otpada. Ukoliko se radi o komadima većih dimenzija vrši se sječenje, vaganje te nakon toga privremeno skladištenje.</p> <p>Obrada nesortiranih sekundarnih sirovina, po pravilu, se vrši sortiranjem pojedinih korisnih komponenti sa naknadnom obradom procesima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demontaže, - usitnjavanja, - kompaktiranja (baliranja) i sl. <p>U procesu obrade nesortiranih otpadnih materijala i električnih i elektronskih otpada produkovani otpadi se razdvojeno skupljaju i odlažu u odgovarajuće posude (npr. kontejnere, vreće, džambo</p>	
--	--	--	--	--

			<p>vreće, burad i sl.) u zavisnosti o transportu do krajnje destinacije.</p> <p>Dobivene sekundarne sirovine (npr. magnetični i obojeni metali, razne vrste plastičnog otpada, papir i karton i dr.) u procesu obrade nesortiranih otpadnih materijala i električnog i elektronskog otpada se privremeno odlažu u odgovarajuće posude u zavisnosti od njihovog stanja i načina transporta do krajnje destinacije. Ove sekundarne sirovine operater prodaje na slobodnom tržištu u Bosni i Hercegovini i u inostranstvu.</p> <p>Izvoz komponenti nesortiranih otpadnih materijala, električnog i elektronskog otpada koje nisu do kraja obrađene u postrojenjima Operatera FORTIN d.o.o. Tešanj upućuju se ovlaštenim operaterima u Bosni i Hercegovini ili u inostranstvu koji posjeduju dozvole i specijalizirana postrojenja za obradu, a u cilju višeg stepena obrade ili na konačno zbrinjavanje. U ovim slučajevima transport ovih komponenti vrši se u skladu sa Bazelskom konvencijom i pozitivnim propisima u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Svi procesi obrade otpadnih materijala se izvode bez upotrebe vode. U zavisnosti od stanja nesortiranih otpadnih materijala, odnosno od atmosferskih uticaja (kiša</p>	
--	--	--	--	--

			ili snijeg) na njih privremeno skladištenje opadnih materijala, kao i recikliranih sekundarnih sirovina se vrši u odgovarajuće posude ili u naktrivene ili otvorene prostore.	
--	--	--	---	--

3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom II.

Naziv jedinice				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
-	-	-	-	-

3.3. Tehnološke jedinice koje nisu nabrojane u Prilogu II. (direktno povezane djelatnosti)

Broj	Naziv jedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka u prilogu
1.	Administrativno-upravna zgrada površine	P=559 m ²	-	Prilog 17.
2.	Objekat za smještaj radnika (garderoba, trpezarija i WC)	P=70 m ²	-	Prilog 17.
3.	Postrojenje za usitnjavanje i presovanje (baliranje)	Danieli Henschek Taurus Shear 900 tona, E937P	Usitnjavanje ostatka limova iz karoserije, kao i usitnjavanje velikih komada čeličnog i otpada nemagnetičnih metala se vrši ovim stacionarnim postrojenjem. Usitnjavanje rezanjem ovih komada otpada odvija se djelovanjem sile rezanja, pri čemu se proces usitnjavanja odvija u tri faze:	-

			<ul style="list-style-type: none"> - faza elastične i plastične deformacije, - faza rezanja sa pojavom pukotine - faza loma do odvajanja komada. <p>Punjenje prijemnog korita sa metalnim otpadom vrši se sa grajferom instaliranim na hidrauličnom bageru. Nakon punjenja prijemnog korita sa metalnim otpadom vrši se presovanje (zbijanje) u tri ravne pomoću snažnih pokretnih vrata koje pokrece sistem hidrauličnih cilindara. Nakon presovanja pomocu posebnog potiskivača vrši se dovođenje metalnog otpada u zonu rezanja, a zatim se na stolu reže na željenu veličinu komada pomoću sistema noževa (donjeg i gornjeg). Kretanje gornjeg noža u vodici vrši se djelovanjem sile koja se ostvaruje pomoću hidrauličnog cilindra.</p>	
4.	Solarna elektrana SFE „FORTIN-1“	<p>Ukupna površina na kojima se nalaze fotonaponski paneli - 3310 m². Ukupan broj fotonaponskih panela SE max 302. Ukupna instalisana snaga SE AC 130,00 kW</p>	<p>Solarni paneli su opstavljeni na postojeći objekat na k.č. 824/2 K.O. Kraševo. Moguća godišnja proizvodnja električne energije 163,15 MWh. Vrijeme godišnjeg rada 1500 h. Električna energija dobijena iz solarne elektrane se prodaje kupcima na tržištu i ne koristi se za vlastite potrebe.</p>	-
5.	Vage	-Kolska elektromehanička vaga SBV 50 N = 50 tona,	Firma FORTIN d.o.o. Tešanj u svom sklopu posjeduje više vaga različitih kapaciteta. U	Prilog 17.

		-Elektro-mehanička vaga ZNL PL 3000, N = 3 tone, - digitalna vaga.	zatvorenom skladišnom prostoru se nalaze manje vage. Sve one se redovno kalibrišu.	
6.	Separator ulja i masti tip AS-TOP 50 RCK/ER i septička jama	50 l/s	-	Prilog 17.
7.	Priručni objekat za smještaj posuda za opasni otpad	-	-	Prilog 17.

3.4. Referentna oznaka emisijskih tačaka (oznaka Z za zrak, V za vodu, T za tlo, K za sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka

Oznaka	Tačka emisije	Gauss Kruegerove koordinate		Opis	Broj priloga
		X	Y		
V1	Separator masti i ulja	44°40'52.7"N	18°01'30.6"E	Separator ulja i masti tip AS-TOP 50 RCK/ER protokoa 50 l/s	Prilog 17.
B1	MM1	44°40'52.9"N	18°01'32.5"E	-	Prilog 17.
B2	MM2	44°40'49.3"N	18°01'31.0"E	-	
B3	MM3	44°38'05.8"N	18°00'28.8"E	-	
B4	MM4	44°40'54.2"N	18°01'29.3"E	-	

3.5. Uslovi rada pogona/postrojenja

USLOVI RADA					
Ukupan broj zaposlenih	34				
Raspored zaposlenih	URED I	PROIZVODNJA	ODRŽAVANJE	SKLADIŠTE	OSTALO
	7	-	-	26	-
Smjene i aktivnosti	Uredi / administracija		Postrojenja		
	Prva smjena		Prva smjena		
Radno vrijeme	Uredi / administracija		Postrojenja		
	08 ⁰⁰ :16 ⁰⁰		07 ⁰⁰ :16 ⁰⁰		
Broj radnih dana godišnje	261 radnih dana u godini				
Broj sati godišnje	2088 radnih sati u godini				
Sezonske varijacije	Nema sezonskih varijacija				
Smjene i broj radnika po smjeni	Tokom sezonskih varijacija		Preostali dio godine		
	-		-		
Periodi kada poduzeće ne radi	Praznici		Postrojenje prekida rad tokom praznika - (Nova godina 2 dana, Dan nezavisnosti 1 dan, 1. maj 2 dana, Dan državnosti 1 dan)		
	Redovne obustave		Vikend		

D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA KOJE SE KORISTE, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I OSTALIH MATERIJALA/SUPSTANCI TE UTROŠENE ODNOSNO PROIZVEDENE ENERGIJE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA

1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju

1.1. Popis sirovina, dodatnih materijala i ostalih materijala/supstanci koje ne sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstance	Miris			Prioritetne supstance ¹
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
1.					
2.					
3.					
4.					

* Nije primjenjivo

1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ Supstance	CAS Broj	Kategorija opasnosti	Kapacitet skladišta (m ³)	Godišnja upotreba (t)	Potrošnja po jedinici proizvoda (otpremljenog otpada)	Priroda upotrebe	R12 - Fraza	S9- Fraza

1050062 51	Propan - Butan	68476-40-4	Nije klasificirano	-	10,20	0,125	Kasacija metala	R12	S9
1000115 01	Kisik	7782-44-7	Nije klasificirano	-	70,00	0,15	Kasacija metala	R12	S9
-	Gorivo	-	Nije klasificirano	-	180,00	29,13	Za pokretanje putničkih, teretnih vozila i mehanizacije	R12	S16
-	Motorna ulja, hidraulična i kočiona ulja	-	Nije klasificirano	-	21,00	0,95	Kod održavanja putničkih, teretnih vozila i mehanizacije	-	-
-	Sredstva za hlađenje motora	-	Nije klasificirano	-	0,50	0,10	Kod održavanja putničkih, teretnih vozila i mehanizacije	-	-

1.3. Popis energenata

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstance	Miris			Prioritetne supstance
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
1.	Električna energija	Ne	-	Nema podataka	Da

1.4. Voda

ULAZ									
Javni vodovod		Zahvatanje površinske vode		Vlastiti izvor		Prikupljene atmosferske padavine		Interno recikliranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
252 m ³ /god.	100,0	Nema	-	Nema	-	Nema	-	Nema	-
PRETHODNI TRETMAN (količina vode se prethodno tretira radi poboljšanja kvaliteta prije trošenja u procesu)									

-

MJESTA TROŠENJA											
WC/kupatila		Proizvodni procesi		Proizvodnja vodene pare		Voda za hlađenje		Industrijsko čišćenje		Ostalo pranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
30,25 m ³	12,00	Nema	-	Nema	-	Nema	-	Nema	-	221,75 m ³ /god	88,00

IZLAZ		
Ugrađeno u proizvod	Vlastiti uređaj za prečišćavanje/recipient/rijeka	
-	DA – Separator masti i ulja	
	Isparavanje (emisije vodene pare u zrak)	
	Nema	

TROŠAK ZA VODU			
STAVKA	OSNOVA (m ³ /god)	KM/m ³ *	UKUPNO
UKUPNO 252 m ³ /god	Javni vodovod	Javni vodovod	463,80 KM
	252	1,84 KM/m ³	

* Trošak za vodu: potrošeno + fiksna taksa.

1.5. Skladištenje sirovine i ostalih supstanci

Broj	Prostor skladišta, privremeno skladištenje, rukovanje sa sirovinom, proizvodima i otpadom	Kapacitet	Tehnički opis	Referentna oznaka sa tlocrta u Prilogu
1.	Skladište crnih metala	8.000 t	Željezo, čelik, lim...	Prilog 17.

TQM d.o.o. Lukavac je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma za stručno obavljanje poslova izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš prema Rješenju br. 05/3-19-6-309/22-1 i nalazi se na listi nosilaca izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš FMOiT <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/okolisna-dozvola>

2.	Skladište obojenih metala	100 t	Aluminij, cink, bakar, mesing...	Prilog 17.
3.	Akumulatori	20 t	-	Prilog 17.
4.	Elektronski otpad	-	Mali kućanski aparati, veliki kućanski aparati, TV i monitori, rashladni uređaji...	Prilog 17.
5.	Boce pod pritiskom	60 boca	Boce sa kisikom i plinom propan-butan	Prilog 17.

2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju

Potrošnja energije

POTROŠNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna potrošnja (kWh/g, t/g, i sl.)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu potrošnju (%)
Električna energija	192.360,00 kWh/g	-	-
Ostalo	-	-	-

Proizvodnja energije*

PROIZVODNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna proizvodnja (kWh/g, t/g, l sl.)	Proizvodnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu proizvodnju (%)
Električna energija			
Prirodni gas			
Ugalj			
Ostalo			

* Nije primjenjivo

E. OPIS IZVORA EMISIJA, PRIRODA I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (OTPAD, ZRAK, VODA, TLO) TJ. IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI

1. Upravljanje otpadom

1.1. Upravljanje otpadom koji nije opasan

Otpadni materijal	Broj iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)
			Tona/mjesec	m ³ /mjesec			
- Otpad od sikopavanja rude, - Otpad od fizičke i hemijske prerade željezonosnih ruda, - Otpad od fizičke i hemijske prerade neželjezonosnih ruda, - Isplačni muljevi i ostali otpad od bušenja	01 01 01 03 01 04 01 05	Otkup od fizičkih i pravnih lica	7,1	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

Otpad iz poljoprivrede, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva	02 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	8,3	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od pripremanja i prerade mesa, ribe i drugih namirnica	02 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od pripremanja i prerade voća, povrća, žitarica, jestivih ulja, kaka, kafe, čaja i duhana; konzerviranja; proizvodnje kvasca i ekstrakta kvasca, pripreme i fermentacije melase	02 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje šećera	02 04	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz mljekarske industrije	02 05	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz pekarske i slastičarske industrije	02 06	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje alkoholnih i bezalkoholnih	02 07	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

pića (isključujući kafu, čaj i kakao)							
Otpad od prerade drveta i proizvodnje ploča i namještaja	03 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,25	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od zaštite drveta	03 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,25	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje celuloze, papira i kartona i obrade	03 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	16,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz kožarke i krznarske industrije	04 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz tekstilne industrije	04 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,25	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od prerade nafte	05 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	10,0	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od pirolitičke obrade ugljena	05 06	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz proizvodnje, formulacije, dobave i upotrebe (PFDU) kiselina	06 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

Otpad iz PFDU baza	06 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz PFDU soli i njihovih rastvora i metalnih oksida	06 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad koji sadrži metale i koji nije naveden u 06 03	06 04	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Muljevi od obrade otpadnih voda u pogonu	06 05	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene specijalnih/finih hemikalija i hemijskih proizvoda koji nisu specificirani na drugi način	06 07	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz proizvodnje, formulacija, prodaje i upotrebe (PFPU) baznih organskih hemikalija	07 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,41	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od PFPP proizvodnje, formulacija, prodaje i primjene plastike, sintetičke gume i sintetičke vlakana	07 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,41	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene organskih boja i pigmentata (isključujući 06 11)	07 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,41	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje, formulacije, primjene i prodaje farmaceutike	07 05	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene masti, ulja, sapuna, deterdženata, sredstava za dezinfekciju i kozmetičkih sredstava	07 06	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,12	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje, primjene i uklanjanja boja i lakova	08 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene tiskarskih boja	08 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz termoelektrana i ostalih uređaja za spaljivanje (osim 19)	10 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,41	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz industrije željeza i čelika	10 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

Otpad iz metalurgije aluminijska	10 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	2,5	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od ljevanja željeza i čelika	10 09	Otkup od fizičkih i pravnih lica	8,3	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od lijevanja obojenih metala	10 10	Otkup od fizičkih i pravnih lica	2,5	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od proizvodnje cementa, vapna i gipsa te predmeti i proizvodi napravljeni od njih	10 13	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od hemijske površinske obrade metala i zaštite metala i drugih materijala (npr. galvanski procesi, procesi pocinčavanja, nagrizanja, fosfatiranja, alkaličnog odmašćivanja/luženja, anodizacija)	11 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	2,5	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od procesa tople galvanizacije	11 05	Otkup od pravnih lica	12,5	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

Otpad od oblikovanja i fizičke i mehaničke obrade metala i plastike	12 01	Otkup od pravnih lica	83,3	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od procesa odmašćivanja vodom i parom (osim 11)	12 03	Otkup od pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpadna hidraulična ulja	13 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje otpada.	*
Otpadna ulja za motore, pogonske uređaje i podmazivanje	13 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	6,66	-	-	Sortiranje otpada.	*
Otpadna izolaciona ulja i ulja za prenos toplote	13 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje otpada.	*
Otpad od tekućih goriva	13 07	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani komunalni ambalažni otpad)	15 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	125	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Apsorbensi, filterski materijali, materijali za upijanje i zaštitna odjeća	15 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	2,5	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

Gasovi u posudama pod pritiskom i odbačene hemikalije	16 05	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,2	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Baterije i akumulatori	16 06	Otkup od fizičkih i pravnih lica	42,0	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od čišćenja spremnika za prijevoz i skladištenje (osim 05 i 13)	16 07	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Istrošeni katalizatori	16 08	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,8	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Beton, cigle/opeka, crijepovi i keramika	17 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Drvo, staklo i plastika	17 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,20	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Mješavina bitumena, (ugljeni) katran i proizvodi koji sadrže katran	17 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Metali (uključujući njihove legure)	17 04	Otkup od fizičkih i pravnih lica	5.000	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Zemlja (uključujući iskopanu zemlju s onečišćenih/kontaminiranih)	17 05	Otkup od fizičkih i pravnih lica	41,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

lokacija), kamenje i iskopana zemlja od rada bagera							
Izolacioni materijali i građevinski materijali koji sadrže azbest	17 06	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Ostali građevinski otpad i otpad od rušenja	17 09	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od njege novorođenčadi, dijagnosticiranja, liječenja ili prevencije bolesti kod ljudi	18 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,42	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od istraživanja, dijagnosticiranja, liječenja ili prevencije bolesti u životinja	18 02	Otkup od fizičkih i pravnih lica	0,25	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad iz uređaja za obradu otpadnih voda koji nije specificiran na drugi način	19 08	Otkup od fizičkih i pravnih lica	8,3	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od pripreme vode za piće ili vode za industrijsku upotrebu	19 09	Otkup od fizičkih i pravnih lica	8,3	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Otpad od mehaničke obrade otpada (na pr. sortiranjem, drobljenjem,	19 12	Otkup od fizičkih i pravnih lica	150	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

zbijanjem, paletiranjem/granuliranjem) koji nije specificiran na drugi način							
Odvojeno skupljeni sastojci (osim 15 01)	20 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	1,6	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*
Ostali komunalni otpad	20 03	Otkup od fizičkih i pravnih lica	4,2	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	*

*Ugovor sa ovlaštenim operaterima u Bosni i Hercegovini ili izvoz u inostranstvo, operaterima posjeduju dozvole i specijalizirana postrojenja za obradu, a u cilju konačnog zbrinjavanja otpada.

1.2. Upravljanje opasnim otpadom

Otpadni materijal	Broj iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)
			Tona/mjesec	m ³ /mjesec			
Baterije i akumulatori	16 06 01*, 16 06 02*, 16 06 05, 16 06 04, 16 08 01	Otkup od fizičkih i pravnih lica	42,0	-	-	-	Akumulatori se nakon preuzimanja privremeno skladište u posebnim plastičnim kontejnerima, nakon čega se predaju ovlaštenim firmama – Aida Commerce.
Stara vozila iz različitih načina prevoza (uključujući necestovna sredstva) i otpad od rastavljanja starih vozila i	16 01 04*, 16 01 21*, 16 01 99, 16 02 09*, 16 02 10*, 16 02 11*, 16 02 12*, 16 02 13*,	Otkup od fizičkih i pravnih lica	917,0	-	Nakon sortiranja, kasacije i privremenog sladištenja najveći dio ide u izvoz.	Prima se bez opasnih primjesa i tretira kao limovina te se isporučuju livnicama.	U slučaju pojave opasnog otpada privremeno skladište u posebnim plastičnim kontejnerima, nakon čega se predaju

TQM d.o.o. Lukavac je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma za stručno obavljanje poslova izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš prema Rješenju br. 05/3-19-6-309/22-1 i nalazi se na listi nosilaca izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš FMOiT <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/okolisna-dozvola>

održavanja vozila (osim 13, 14, 16 06 i 16 08)	16 02 14, 16 02 15*, 16 02 16						ovlaštenim firmama – Aida Commerce.
Otpad iz električne i elektronske opreme	16 02 09* 16 02 10* 16 02 11* 16 02 12* 16 02 13* 16 02 14 16 02 16 16 02 15* 20 01 21* 20 01 23* 20 01 36	Otkup ili besplatno preuzimanje od fizičkih i pravnih lica	12,5	-	-	Sortiranje i čišćenje otpada.	U slučaju pojave opasnog otpada privremeno skladište u posebnim plastičnim kontejnerima, nakon čega se predaju ovlaštenim firmama – Aida Commerce.

2. Emisije u zrak

2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova

Tačka emisije:

Emiter, oznaka:	-
Opis:	-
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima):	-
Podaci za dimnjak:	-
Dijametar:	-
Visina iznad tla (m):	-
Datum puštanja u rad:	-

Karakteristike emisije:

Kapacitet kotla	-
Proizvodnja pare:	-
Toplotni ulaz:	-
Gorivo	-
Tip:	-
Maksimalna potrošnja goriva	-
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-
NOx	-
Aktuelna koncentracija O ₂ %	-
Maksimalni protok gasova	-
Temperatura	°C(max.) °C(min.) °C(avg.)

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjeak)	min/h - h/dan - dan/god - radni sati u godini - sezonske varijacije - prekidi rad tokom praznika - redovnih obustava -
----------------------------	--

*Nije primjenjivo

2.2. Glavne emisije u zrak

Emisiona tačka; Ref. Br:	-
Izvor emisije:	-
Opis:	-
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	-
Detalji o dimnjaku	
Dijametar:	-
Visina (m):	-
Datum početka emitovanja:	-

Karakteristike emisije (2020. godina):

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	- Nm ³ /d	Maks./dan	- m ³ /d
Maksimalna vrijednost/sat	Nm ³ /h	Min. brzina protoka	m.s-1
(2) Ostali faktori			
Temperatura	°C(max)	°C(min)	°C (sr.vrijednost)
Zapreminski izrazi su dati kao: ☒ suho ☐ vlažno			

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h - h/dan - dan/god – radni sati u godini – Nema sezonskih varijacija. Postrojenje prekida rad tokom praznika. Postrojenje ima planske zastoje.
---------------------------	---

*Nije primjenjivo

2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija

Referentni broj emisione tačke Z1: -

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja			
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h	
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.
Kisik (O ₂)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ugljik (II) oksid (CO)	-	-	-	-		-	-	-	-
Sumpor (IV) oksid (SO ₂)	-	-	-	-		-	-	-	-
Azotni oksidi (NO _x)	-	-	-	-		-	-	-	-
Ugljik (IV) oksid (CO ₂)	-	-	-	-		-	-	-	-
Čvrste čestice	-	-	-	-		-	-	-	-
Udio vlage u plinovima	-	-	-	-		-	-	-	-
Volumni protok plinova sveden na ref. sadržaj kiskika	-	-	-	-		-	-	-	-

1. Koncentracije su date na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa) i suhim plinovima,
 - Nema podataka

*Nije primjenjivo

2.4 Emisije u zrak – Manje emisije u zrak

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god.	

* nije relevantno

3. Fugitivne i potencijalne emisije

3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak

Emisiono mjesto (referentni broj)	Opis	Uzrok (uslov) koji emisiju može da izazove	Detalji o emisiji (Potencijalna maksimalna emisija)		
			Materijal	mg/Nm ³	kg/h

* nije relevantno

4. Emisije u vode

U firmi Fortin d.o.o. Tešanj nastaju sljedeće otpadne vode:

- tehnološke otpadne vode,
- oborinsko–površinske vode i
- sanitarno-fekalne otpadne vode.

Tehnološke otpadne vode

Sve vode sa lokacije se odvođe slivnom rešetkom do sabirnog šahta i separatora ulja i masti. Prečišćene vode iz separatora se preko revizionog okna odvođe u recipijent rijeku Usoru.

Oborinske–površinske vode

Oborinsko–površinske vode nastaju na vanjskom i manipulativnom asfaltnom platou. Zauljene otpadne vode sa kompletnog platoa skupljaju se kanalima sa rešetkom, i odvođe do separatora ulja i masti. Prečišćene vode iz separatora se preko revizionog okna odvođe u recipijent rijeku Usoru.

Sanitarno-fekalne otpadne vode

Sve sanitarno-fekalne otpadne vode iz mokrih čvorova odvođe se do vodonepropusne septičke jame, koja se po potrebi prazni od firme koja je ovlaštena za tu vrstu djelatnosti.

4.1. Emisije u površinske vode

Emisiono mjesto: V1, E1

Emisiono mjesto Ref. Br:	V ₁ , E ₁
Izvor emisije:	Tehnološke otpadne vode – separator ulja i masti
Lokacija:	Fortin d.o.o. Tešanj, Kraševo broj 4, 74 260 Tešanj
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu:	44°40'52.7"N 18°01'30.6"E
Ime recipijenta (rijeka, jezero...):	Rijeka Usora
Protok recipijenta:	nema podataka - protok u sušnom periodu m ³ .s-1 95% protok – nema podataka
Kapacitet prihvatanja zagađujućih materija:	kg/dan – nema podataka

Detalji o emisijama (monitoring 2024):

Emitovana količina			
Prosječno/dan	0,8 m ³ /dan	Maksimalno/dan	- m ³
Maksimalna vrijednost/sat	- m ³		

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h - 60 h/dan - 24 dan/god – 261 radni sati u godini – 2.088 ³ Nema sezonskih varijacija. Postrojenje prekida rad tokom praznika. Postrojenje ima redovne obustave.
---------------------------	---

³ Broj radnih sati pogona u 2023. godini

4.2. Emisije u površinske vode - Karakteristike emisija

Referentni broj emisionog mjesta: E1, V1 ($\lambda = 44^\circ 40' 52.7''N$, $\varphi = 18^\circ 01' 30.6''E$)⁴

Parametar	Prije tretmana				Na ispustu u recipijent				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	
Protok	-	-	-	-	0,8 m ³ /dan	-	-	-	-
Temperatura	-	-	-	-	6,4 °C	-	-	-	-
pH vrijednost	-	-	-	-	7,72	-	-	-	-
Elektropro-vodljivost	-	-	-	-	639 μ S/cm	-	-	-	-
Boja, λ 436 nm	-	-	-	-	36,0	-	-	-	-
Ukupne suspendovane materije	-	-	-	-	11	-	-	-	-
Hemijska potrošnja kiseonika	-	-	-	-	115	-	-	-	-
Biološka potrošnja kiseonika	-	-	-	-	32	-	-	-	-

⁴ Izvještaj o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda TQM d.o.o. Lukavac br. 7-064-854/24

TQM d.o.o. Lukavac je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma za stručno obavljanje poslova izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš prema Rješenju br. 05/3-19-6-309/22-1 i nalazi se na listi nosilaca izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš FMOiT <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/okolisna-dozvola>

Sadržaj rastvorenog kiseonika	-	-	-	-	4,98	-	-	-	-
Amonijačni azot	-	-	-	-	2,54	-	-	-	-
Ukupni azot	-	-	-	-	7,2				
Ukupni fosfor	-	-	-	-	1,6	-	-	-	-
Taložive tvari po Imhofu	-	-	-	-	0,40 ml/l	-	-	-	-
Test toksičnosti (48LC ₅₀)	-	-	-	-	62,09 %	-	-	-	-
Ukupna masti i ulja	-	-	-	-	6,80	-	-	-	-

- nema podatka

5. Emisije u tlo

Ispitivani parametar	Mjerna jedinica	Metoda ispitivanja	Rezultati ispitivanja	Mjerna nesigurnost	Granične vrijednosti (mg/kg) suhe tvari
Olovo (Pb)	-	-	-	-	-
Kadmij (Cd)	-	-	-	-	-
Cink (Zn)	-	-	-	-	-
Nikal (Ni)	-	-	-	-	-
Hrom (Cr)	-	-	-	-	-
Kobalt (Co)	-	-	-	-	-
Bakar (Cu)	-	-	-	-	-
Mangan (Mn)	-	-	-	-	-
Željezo (Fe)*	-	-	-	-	-
Mineralna ulja	-	-	-	-	-

- nema podataka

* nije primjenjivo

6. Buka

6.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke⁵

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Zvučni pritisak (dBA) na referentnu udaljenost	Periodi emisije
			Dan	
Rad mehanizacije i transportnih sredstava unutar pogona	MM1 44°40'52.9"N 18°01'32.5"E	-	58,9	8h dnevno
Rad mehanizacije i transportnih sredstava unutar pogona	MM2 44°40'49.3"N 18°01'31.0"E	-	58,3	8h dnevno
Rad mehanizacije i transportnih sredstava unutar pogona	MM3 44°38'05.8"N 18°00'28.8"E	-	56,2	8h dnevno
Rad mehanizacije i transportnih sredstava unutar pogona	MM4 44°40'54.2"N 18°01'29.3"E	-	56,6	8h dnevno

⁵ Izvještaj o mjerenju nivoa buke, TQM d.o.o. Lukavac, br. 6-96-736/24 od 07.02.2024.

6.2. Granične vrijednosti emisija buke (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

Maksimalno dopušteni vršni L₁ nivo buke (75 dB, za zonu VI), prema Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine FBiH“ broj: 110/12) i Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 1/14).

Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke				
ZONA IV	Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno područje bez stanovanja	Ekvivalentni nivo Leq		Vršni nivo
		Dan	Noć	L ₁
		60	-	75

7. Vibracije

Nije primjenjivo.

8. Nejonizirajuće zračenje

Nije primjenjivo.

F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA

1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja

Ne postoje podaci o stanju kvaliteta okoliša, osim podataka hidrometeorološkog zavoda BiH o kvalitetu zraka i podataka iz Izvještaja o mjeranju kvaliteta zraka br. 6-97-745/24 od 07.02.2024. godine izrađen od strane TQM d.o.o. Lukavac, gdje mjereni parametri (ukupne lebdeće čestice – ULČ i lebdeće čestice (LČ) – 10) zadovoljavaju zakonske norme (Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvalitete zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene Novine FBiH“, br.1/12).

Međutim, za potrebe praćenja i ocjene uticaja pogona i postrojenja Fortin d.o.o. Tešanj na okoliš, vrše se periodična namjenska mjerenja kvaliteta otpadnih voda, te nivoa buke na lokaciji, odnosno na definisanim mjestima mjerenja, prema planu monitoringa iz okolinske dozvole. Rezultati ovih mjerenja pokazuju da su izmjerene emisije vrijednosti niže od graničnih vrijednosti, na osnovu čega se može konstatovati da postrojenja Fortin d.o.o. Tešanj ne utiču značajnije na okoliš.

Tehnološke otpadne vode

Sve vode sa lokacije se odvođe slivnom rešetkom do sabirnog šahta i separatora ulja i masti. Prečišćene vode iz separatora se preko revizionog okna odvođe u recipijent rijeku Usoru.

Oborinske–površinske vode

Oborinsko–površinske vode nastaju na vanjskom i manipulativnom asfaltnom platou. Zauljene otpadne vode sa kompletnog platoa skupljaju se kanalima sa rešetkom, i odvođe do separatora ulja i masti. Prečišćene vode iz separatora se preko revizionog okna odvođe u recipijent rijeku Usoru.

Sanitarno-fekalne otpadne vode

Sve sanitarno-fekalne otpadne vode iz mokrih čvorova odvođe se do vodonepropusne septičke jame, koja se po potrebi prazni od firme koja je ovlaštena za tu vrstu djelatnosti. Pored navedenih potencijalnih uticaja pogona i postrojenja Fortin d.o.o. Tešanj na kvalitet zraka i uticaja emisijom buke na okoliš, prisutni su uticaji na okoliš produkcijom i manipulacijom otpada, što je i osnovna djelatnost firme.

Buka na lokaciji nastaje od rada mehanizacije i manipulacije sa otpadom, te transportnih sredstava na lokaciji.

Obavljanje registrovanih djelatnosti upravljanja (sakupljanje, transport, privremeno skladištenje i obrada – reciklaža) otpadom operater FORTIN d.o.o. Tešanj vrši na vlastitoj lokaciji. Izvoz nesortiranih otpadnih materijala, komponenti električnog i elektronskog otpada koje nisu do kraja obrađene u postrojenjima Operatera FORTIN d.o.o. Tešanj upućuju se ovlaštenim operaterima u Bosni i Hercegovini ili u inostranstvu, koji posjeduju dozvole i specijalizirana postrojenja za obradu, a u cilju višeg stepena obrade ili na konačno zbrinjavanje. U ovim slučajevima transport ovih komponenti vrši se u skladu sa Bazelskom konvencijom i pozitivnim propisima u Bosni i Hercegovini.

Rabljena motorna ulja i drugi opasan otpad se predaju ovlaštenoj ustanovic Aida Commerce d.o.o. Sarajevo na zbrinjavanje prema Ugovoru o poslovno – tehničkoj saradnji. Komunalni otpad odvozi firma JKP „Rad“ Tešanj.

Operater Fortin d.o.o. Tešanj planira u narednom periodu proširiti kapacitete na novim parcelama sa oznakama ZK uložak br. 1183 – nove parcele (k.č. 820/3 i k.č. 820/2) i ZK uložak br. 1180 – nove parcele (k.č. 822/2, k.č. 820/6 i k.č. 820/7).

1. Praćenje emisije

U cilju kontrole buke radi ocjene njenog uticaja na okoliš i zaštite okoliša vrše se periodična mjerenja nivoa buke na granici lokacije. Također, vrši se i ispitivanje otpadnih voda u skladu sa planom monitoringa. Kompletan monitoring se vrši u skladu sa monitoring planom iz okolinske dozvole.

2. Tačke emisije (ispusti)

Sva relevantna emisiona mjesta u Fortin d.o.o. Tešanj su opisana u tački 5.1. sekcija F. Referentna oznaka emisionih mjesta i prikazana su na mapi lokacije datoj u prilogu. Isto tako, položaj emisionih mjesta je dat i u narednim tabelama.

3. Lokacija mjerenja/uzorkovanja

Sve lokacije mjerenja/uzorkovanje se nalaze u kompleksu firme Fortin d.o.o. Tešanj, prema prikazu na mapama – prikaz emisionih tačaka.

4. Metode mjerenja/uzorkovanja

Metodologija mjerenja, izbor mjerne opreme, izvođenje mjerenja kao i obrada mjernih rezultata izvršena je u skladu sa BAS ISO/IEC 17025:2006.

Vidi tabelu u podnaslovu 5.1. sekcija F - Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka

5. Učestalost mjerenja

Osnova za mjerenja i ispitivanja i ocjenu uticaja na okoliš vrši se u skladu sa Okolinskom dozvolom br. UPI 05/2-23-31-/19 od 05.04.2019. godine, Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH“, br. 15/21), Zakonom o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“, br. 33/03), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“, br. 04/10), Zakonom o vodama („Službene novine FBiH“, br. 70/06), Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“, br. 33/03), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“, br. 72/09), Zakonom o zaštiti od buke („Službene novine FBiH“, br. 110/12), Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 1/14) i drugim Zakonima koji ovdje nisu pobrojani, ali se direktno ili indirektno vežu za zaštitu okoliša.

Monitoring emisija u zrak

Vrši se u skladu sa Okolinskim dozvolama br. UPI 05/2-23-31-/19 od 05.04.2019. godine, Pravilnikom o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 09/14, 97/17).

Monitoring otpadnih voda

Prema propisima Uredbe o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20), minimalan broj godišnjih uzorkovanja zavisi od proticaja (količine tehnološke otpadne vode) i iznosi:

Broj ispitivanja otpadnih voda u zavisnosti od protoka

Protok otpadne vode m ³ /dan	Broj ispitivanja u toku godine
<5	1
5-20	2
20-50	4
50-100	6
100-500	8
>500	12

Monitoring otpadnih voda vrši se u skladu sa ishodovanim vodnim aktima (1 puta godišnje) i prema važećoj zakonskoj regulativi.

Monitoring buke

Područje u kome je lociran objekat definisano je kao zona IV. Monitoring nivoa okolinske buke dat je u skladu sa važećom zakonskom regulativom i drugim standardima i propisima. Učestalost mjerenja i granične vrijednosti buke su regulisani prema:

- Zakon o zaštiti buke („Službene novine FBiH“, br. 110/12);
- ISO 1996-2:2020 – Akustika – opisivanje, mjerenje i ocjenjivanje buke u životnoj sredini – Dio 2.Određivanje nivoa buke u životnoj sredini;
- Noise – Directive 2003/10/EC.

Granične vrijednosti buke prema namjeni područja

Područje (zona)	Namjena područja	Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke (dBA)		
		15 min L _{eq}		Vršni nivo
		Dan	Noć	L ₁
I	Bolničko, lječilišno	45	40	60
II	Turističko, rekreacijsko, oporavilišno	50	40	65
III	Čisto stambeno, vaspitno-obrazovne i zdravstvene institucije, javne zelene i rekreacione površine	55	45	70
IV	Trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz saobraćajne koridore, skladišta bez teškog transporta	60	50	75

V	Poslovno, upravno, trgovačko, zanatsko, servisno (komunalni servis)	65	60	80
VI	Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno područje bez stanova	70	70	85

Monitoring nivoa buke se radi u krugu proizvodnog pogona, na granicama lokacije, jednom u toku godine u skladu sa Zakonom o zaštiti buke („Službene novine FBiH“, broj 110/12) pri optimalnom radu pogona i postrojenja. Mjerenje se vrši za period dan.

Monitoring čvrstog otpada

Obavljanje registrovanih djelatnosti upravljanja (sakupljanje, transport, privremeno skladištenje i obrada – reciklaža) otpadom operater FORTIN d.o.o. Tešanj.

U svrhu monitoringa krutog otpada koji nastaje na lokaciji donesen je Plan upravljanja otpadom, koji je izrađen kao prilog ovom dokumentu, kojim se obezbjeđuje: smanjenje otpada po količini, tretiranje nastalog otpada na način kojim se osigurava povrat sirovinskog materijala, redovan odvoz otpada sa lokacije i smanjenje od rizika zagađenja: vode, zraka i tla. Također, imenovana je odgovorna osoba za sprovođenje donešenog Plana upravljanja otpadom, a koja je u obavezi vođenja pismenih zabilješki - Dnevnika rada o količini nastalog otpada po kategorijama u skladu sa listom otpada, čišćenja i održavanja strojeva. Za potrebe zbrinjavanja različitih vrsta otpada operater Fortin d.o.o. Tešanj ima sklopljene ugovore sa ovlaštenim institucijama za zbrinjavanje različitih vrsta otpada koje nastaju na predmetnoj lokaciji.

6. Uslovi mjerenja/uzorkovanja

Uslovi mjerenja/uzorkovanja moraju zadovoljavati propisane standarde, tako da se mjerenja/uzorkovanja mogu provoditi tehnički odgovarajuće i bez opasnosti po izvršioca. Svako mjerno mjesto mora biti pristupačno. Isto tako, sva mjerna oprema mora biti usklađena sa standardima i mora biti kalibrisana, što se dokazuje prilaganjem akreditacije uz izvještaje o monitoringu. Sva mjerenja i uzorkovanja moraju se provoditi pri optimalnom režimu rada pogona i postrojenja.

7. Parametri nadzora rada pogona/postrojenja

a) Tehnička ispravnost i funkcionalnost uređaja za tretman otpadnih voda;

b) Nekonrolisana emisija prašine sa deponija, iz objekata i instalacija, te sa manipulativnih prostora, uključujući i stanje nataloženosti prašine po instalacijama i radnim površinama;

c) Nekonrolisana pojava neuobičajene, povećane, impulsivne i nekonterolisane buke u cilju otklanjanja uzroka njene pojave i sprečavanja negativnih uticaja na okoliš i lokalno stanovništvo;

d) Sakupljanje, skladištenje i otprema opasnog otpada (rabljeno hidraulično i kompresorsko ulje, rabljeni filteri za ulje i dr.) i uredno vođenje evidencije u cilju sprečavanja negativnih uticaja na okoliš;

e) Nadzor nad obavljanjem radnih aktivnosti i operacija u svrhu preveniranja emisija i negativnih uticaja na okoliš uključujući istovar/utovar i transport sirovina i otpada, čišćenje manipulativnih površina i skladišta.

8. Analitička metodologija

Mjerenja kvaliteta zraka, ispitivanja otpadnih voda i nivoa buke u okolini postrojenja se vrše prema standardnim metodama i korištenjem kalibriranih mjernih uređaja. Analiza i ocjena rezultata mjerenja je izvršena prema propisanim graničnim vrijednostima. O rezultatima vršenja nadzora rada pogona i postrojenja treba voditi urednu evidenciju, posebno prilikom konstatovanja neusklađenosti sa planom mjera i zakonskom regulativom, te prilikom registrovanja povećanih emisija i incidentnih slučajeva koji uzrokuju negativne uticaje na okoliš. U takvim situacijama u evidenciju treba obavezno unijeti da li je i šta je poduzeto u cilju otklanjanja uzroka povećane emisije, te da li su postignuti zadovoljavajući efekti i cilju postizanja optimalnih uslova i normalnih ekoloških performansi.

9. Tijelo koje provodi mjerenja/uzorkovanja

Sva mjerenja i analizu rezultata mjerenja mora vršiti ovlaštena i akreditovana laboratorija. Akreditovana ispitna laboratorija koja vrši monitoring je TQM d.o.o. Lukavac.

10. Organizacija koja provodi analizu/laboratorij

Analizu i ocjenu rezultata monitoringa, odnosno okolinskih mjerenja provodi ovlaštena i akreditovana ispitna laboratorija TQM d.o.o. Lukavac.

11. Autorizacija/akreditacija za mjerenje ili autorizacija/akreditacija laboratorija

Ispitna laboratorija TQM d.o.o. Lukavac, Certifikat o akreditaciji broj LI-75-01

12. Vrednovanje rezultata mjerenja

Važeća zakonska regulativa na osnovu koje se vrši monitoring i vrednovanje rezultata mjerenja **emisija u zrak**:

- Zakon o zaštiti zraka „Službene novine FBiH“, br. 33/03 i 4/10,
- Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 9/14),
- Izmjene i dopune Pravilnika o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 97/17),
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 12/05),
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine FBiH“, br. 03/13).

Uzorkovanje i ispitivanje sastava i kvaliteta **otpadnih voda** se vrši u skladu sa važećom zakonskom regulativom koja je određena prema:

- Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije ("Sl.novine FBiH" br. 26/20),
- Pravilniku o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada ("Sl.novine FBiH" br. 92/07) i
- Izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada ("Sl.novine FBiH" br. 79/11).

Prema rezultatima ispitivanja **nisu utvrđeni parametri koji prekoračuju dozvoljene vrijednosti** propisane Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije ("*Službene novine FBiH*" br. 26/20).

Mjerenje ekvivalentnog **nivoa buke** vrši se na osnovu *Zakona o zaštiti od buke* („*Službene novine FBiH*“, broj 110/12). Navedenim Zakonom određeni su dozvoljeni nivoi buke. Dozvoljeni nivoi su određeni prema namjeni područja.

Lokacija na kojoj je vršeno mjerenje svrstava se u svrstava u IV. zonu (trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz saobraćajne koridore, skladišta bez teškog transporta) za koju je dozvoljeni nivo buke $L_{eq} = 60$ dB (A) i $L_1 = 75$ dB (A) za dan.

Buka potiče od sredstava rada, transportnih sredstava itd.

Rezultati mjerenja nivoa okolinske buke **ZADOVOLJAVAJU** propisane vrijednosti iz Zakona o zaštiti od buke („**Službene novine FBiH**“, br. 110/12).

Sve **vrste otpada** koje se sortiraju, obrađuju i recikliraju u pogonu Fortin d.o.o. Tešanj date su u odjeljku **E** pod naslovima **1, 1.1 i 1.2**.

Kompletan proces upravljanja (prikupljanja, skladištenja i zbrinjavanja) svim vrstama otpada koji dolazi na lokaciju na bilo koji način tokom normalnog rada pogona, definisan je Planom upravljanja otpadom.

Bitno je napomenuti da Operater selektivno prikuplja i zbrinjava sve vrste generiranog otpada, te je u skladu sa zakonskim obavezama imenovano lice koje će vršiti upravljanje otpadom na lokaciji. Sav otpad se adekvatno zbrinjava prema važećoj zakonskoj regulativi.

Detaljne informacije o vrstama, količinama, načinu nastajanja otpada i načinima njegovog zbrinjavanja biće prikazane u novom Planu upravljanja otpadom kao zasebnom dokumentu.

13. Metoda evidencije i pohranjivanja podataka

Izveštaji o monitoringu se odlažu u boks za dokumentaciju u uredu zaposlenika zaduženog za zaštitu okoliša u društvu, koji je istovremeno zadužen za pohranjivanje, čuvanje i kontrolu dokumentacije vezane za zaštitu okoliša.

14. Planirane promjene nadzora

Temeljni cilj promjene nadzora jeste integriranje mjera i aktivnosti za sprečavanje/smanjenje emisija i negativnih uticaja na okoliš u sistem upravljanja procesima i radnim aktivnostima u Fortin d.o.o. Tešanj, što podrazumijeva da zaštita okoliša postane obaveza svakog radnog mjesta i svakog zaposlenika u ovom pogonu.

15. Nadzire li se stanje okoliša?

Da. Na lokaciji se redovno vrši monitoring svih okolinskih parametara kako je to definisano važećom zakonskom regulativom, vodnim aktima i važećom okolinskom dozvolom.

2. Ocjena emisija u zrak*

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god.	
1.	-	CO ₂	-	-	-	-
		CO	-	-	-	
		SO ₂	-	-	-	
		NO _x	-	-	-	
		O ₂	-	-	-	
		Protok	-	-	-	

1. Koncentracije su date na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa) i suhim plinovima,
- Nema podataka
  - * nije primjenjivo

3. Ocjena emisija u vode

3.1. Ocjena uticaja ispuštanja u kanalizaciju

Referentni broj emisionog mjesta: E1, V1 ($\lambda = 44^\circ 40' 52.7''N$, $\varphi = 18^\circ 01' 30.6''E$)⁶

Parametar	Rezultati (mg/l)	Način uzimanja uzorka (automatski, ručno (trenutni jednokratni, trenutni kompozitni itd.)	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/tehnika	Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (filteri, itd.)
	Datum 05.02.-12.02.2024. godine				
Protok	0,8 m ³	Ručno, trenutni jednokratni uzorak	-	Podatak od korisnika-računski	Separator masti i ulja
Temperatura	6,4 °C		-	BAS DIN 38404-4:2010	
pH vrijednost	7,72		2 do 12	BAS EN ISO 10523:2013	
Elektroprovodljivost	639 μS/cm		0,050 μS do 50010 ms		
Boja	36 Pt/Co skala		(0 do 500) Co/Pt		
Ukupne suspendovane materije	11 mg/l		>2 mg/l	BAS EN 872:2006	
HPK	115 mgO ₂ /l		>6 mg/l	BAS ISO15705:2005	

⁶ Izvještaj o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda TQM d.o.o. Lukavac br. 7-064-854/24

BPK	32 mgO ₂ /l		(0 do 4000) mg/l	BAS EN ISO 9408:2005	
Sadržaj rastvorenog kisika	4,98 mgO ₂ /l		(0 do 19,99) mg/l	BAS ISO 7150-1:2002	
Amonijačni azot	2,54 mg/l		>0,01 mg/l	BAS EN ISO 11905-1:2003	
Ukupni azot	7,20 mg/l		(0,5 do 150) mg/l	BAS EN ISO 5814:2014	
Ukupni fosfor	1,6 mg/l		>0,005 mg/l	BAS EN ISO 6878:2006	
Taložive stvari po Imhofu	0,40 mg/l		>0,1ml/l	St. Met. 2540(F), izd. APHA- AWWA-WEF 2017	
Test toksičnosti	62,09 %		do 100 %	BAS EN ISO 6341:2014	
Ukupna ulja i masti	6,8 mg/l		(0,01 do 20) mg/l	St. Met.5520(B), izd. APHA-AWWA-WEF 2017	

3.2. Ocjena kvaliteta površinskih voda

Nije relevantno.

3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda

Nije relevantno.

3.4. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada

Nije relevantno.

3.5. Ocjena kvaliteta zemljišta/podzemnih voda

Nije relevantno.

3.6. Opis mjera za sprječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje.

Naziv i broj otpada	Opis otpada	Godišnja količina proizvedenog otpada (t)	Godišnja količina obrađenog otpada (t)	Postupak obrade otpada i sistem smanjenja proizvodnje količina otpada	Otpad skladišten na lokaciji (metod, lokacija i ugovarač)

* nije relevantno za ovo postrojenje

3.7. Ocjena ambijentalne buke⁷

	Geografska širina i dužina u decimalnim stepenima (4 Sjever, 4 Istok)	Nivo buke /dB(A)			Način smanjenja i prigušenja buke (metodi, načini, i sl.)
		L(A)eq	L(A)10	L(A)90	
1. Granica instalacije					
Mjesto 1: MM1	44°40'52.9"N 18°01'32.5"E	58,9	-	-	Periodični remont postrojenja i opreme
Mjesto 2: MM2	44°40'49.3"N 18°01'31.0"E	58,3	-	-	Periodični remont postrojenja i opreme

⁷ Izvještaj o mjerenju nivoa buke, TQM d.o.o. Lukavac, br. 6-96-736/24 od 07.02.2024.

TQM d.o.o. Lukavac je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma za stručno obavljanje poslova izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš prema Rješenju br. 05/3-19-6-309/22-1 i nalazi se na listi nosilaca izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš FMOiT <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/okolisna-dozvola>

Mjesto 3: MM3	44°38'05.8"N 18°00'28.8"E	56,2	-	-	Podmazivanje opreme i uređaja
Mjesto 4: MM4	44°40'54.2"N 18°01'29.3"E	56,6	-	-	Podmazivanje opreme i uređaja

4. Sistemi za smanjivanje i kontrolu emisija

Kontrolirani parametar	Oprema	Postojanost opreme	Kalibracija opreme	Podrška opreme
	-	-	-	-

* nema

5. Opis planiranog monitoringa

5.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka

Monitoring plan emisija u vode

Parametri emisije u vode	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Protok	1 puta godišnje prema propisima Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20)	E1 (V1) – Okno za monitoring otpadnih voda	Ručno, trenutni jednokratni uzorak	BAS EN ISO 748:2010
Temperatura				BAS DIN 38404-4:2010
pH				BAS EN ISO 10523:2013
Elektorprovodljivost				BAS EN 27888:2002
Boja				BAS EN ISO 7887:2013 Metod C
Ukupne suspendovane materije				BAS EN 872:2006
Hemijska potrošnja kiseonika				BAS ISO15705:2005
Biološka potrošnja kiseonika				BAS EN ISO 9408:2005
Sadržaj rastvorenog kisika				BAS ISO 7150-1:2002
Amonijačni azot				BAS EN ISO 11905-1:2003
Ukupni azot				BAS EN ISO 5814:2014
Ukupni fosfor				BAS EN ISO 6878:2006

Taložive tvari po Imhofu				Standard Methods 2540 (F), izd. APHA-AWWA-WEF, 2017
Test toksičnosti (48LC ₅₀) Daphnia magna Straus (%)				BAS EN ISO 6341:2014
Ukupna masti i ulja				Standard Methods 5520 (B), izd. APHA-AWWA-WEF, 2017

Monitoring plan okolinske buke

Parametri emisije buke	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Nivo buke/dB(A) L(A) _{eq}	1 godišnje prema Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine FBiH 110/12“) za dan	Mjerna mjesta 1-4, kota 0m	BAS ISO 1996-1:2020 BAS ISO 1996-2:2020	BAS ISO 1996-1:2020 BAS ISO 1996-2:2020

5.2. Mjerna mjesta i monitoring okoliša

Vidi tabelu u sekciji F podnaslovu 5.1.

6. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

6.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika

1. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada;
2. Korištenje manje opasnih supstanci;
3. Podsticanje ponovne upotrebe i recikliranje supstanci koje nastaju i koje se koriste u postupku, i, ako je prikladno, otpada;
4. Usporedivi postupci, uređaji ili metode rada koje su uspješno isprobane u industrijskim razmjerima;
5. Tehnološki napredak i promjene u naučnim saznanjima i shvatanjima;
6. Priroda, učinci i količina predmetnih emisija;
7. Rokovi za stavljanje u pogon novih ili već postojećih postrojenja;
8. Vrijeme potrebno za uvođenje najboljih raspoloživih tehnika;
9. Potrošnja i osobine sirovina (uključujući vodu) koje se koriste u postupku, kao i njihova energetska efikasnost;
10. Potreba da se opći uticaj emisija na okoliš, kao i njihova opasnost za okoliš, spriječi ili svede na minimum;
11. Potreba da se spriječe nesreće i da se posljedice za okoliš svedu na minimum;
12. Informacije koje objavljuju javne međunarodne organizacije.

7. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa NRT

Opišite ukratko glavne alternative prijedloga sadržanih u zahtjevu, ukoliko ih ima.

Alternativna rješenja podrazumijevaju ona rješenja koja na sličan ili identičan način zadovoljavaju proizvodne, društvene, ekonomske aspekte procesa kao i projektovano rješenje.

Kako pogon nema značajan negativan uticaj na okoliš, nema ni alternativnih rješenja u pogledu lokacije, tehnologije i sirovina koje se koriste.

Opišite sve okolinske aspekte koji su bili predviđeni u odnosu na čistije tehnologije, redukciju otpada i zamjenu sirovina.

Kako bi se olakšalo smanjenje emisija u vodu, te smanjenje potrošnje vode, izrađen je popis tokova otpadnih voda kao dio sistema upravljanja okolišem (NRT 1,2)

Za relevantne emisije u vodu prate se ključni parametri postupka na ključnim lokacijama (NRT 3), te prate se emisije u vodu u skladu sa normama uz najmanje navedenu učestalost (NRT 4).

Smanjenjem potrošnje vode, smanjuje se količina otpadnih voda (Sekcija 3.1. NRT 7).

Obrada otpadnih voda vrši se u skladu sa strategijom upravljanja otpadnim vodama koja uključuje odgovarajuću kombinaciju tehnika prema redoslijedu prioriteta navedenih u stavki NRT 10 i 12.

1. Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Common Waste Water and Waste Gas Treatment/Management Systems in the Chemical Sector, 2016 (Dostupno na: https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/CWW_Bref_2016_published.pdf)
2. PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2016/902 od 30. svibnja 2016. kojom se utvrđuju zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT-ima) za zajedničke sisteme obrade otpadnih voda i plinova te upravljanja njima u hemijskom sektoru u skladu s Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća (Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016D0902&from=FR>)

Opišite postojeće ili predložene mjere s ciljem da se obezbijedi:

1. Primjenjivanje najboljih dostupnih tehnika da bi se spriječile, ili gde je to neizvodljivo, smanjile emisije iz instalacije;
2. Nepostojanje značajnog zagađivanja;
3. Sprječavanje nastanka otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom; kada se otpad generira, on se iskorištava, ili kada to tehnički ili ekonomski nije izvodljivo, vrši se odlaganje istovremeno izbjegavajući ili smanjujući njegov uticaj na okoliš;
4. Efikasno korištenje energije;
5. Poduzimanje svih mjera potrebnih za sprječavanje nesreća i smanjivanje posljedica od njih;
6. Preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se po prestanku aktivnosti eliminisali rizici od zagađivanja i lokacija dovela u zadovoljavajuće stanje.

Mjere planirane za monitoring proizvodnje, nastanak otpada i emisija:

- voditi urednu evidenciju u koju će biti upisani podaci važni za rad pogona (vrijeme rada ključne opreme), podaci o količini i načinu odlaganja nastalog otpada, količinu utrošenih sirovina i pomoćnih materijala,
- pratiti količine utrošenih energenata, vode i električne energije,
- voditi evidenciju o kvarovima opreme,
- kontrolirati i čistiti sve odvodne/obodne kanale najmanje jednom mjesečno,
- vršiti redovnu kontrolu ispravnosti opreme, voditi evidenciju o pregledu opreme, voditi evidenciju o čišćenju septičke jame i separatora masti i ulja, voditi pismene zabilješke o datumu čišćenja i količini iscrpljene vode i mulja,
- voditi evidenciju o monitorinzima,
- voditi evidenciju o količini i vrsti produkovanog/tretiranog otpada,
- voditi evidenciju o akcidentnim situacijama ukoliko se dese, vremenskom okviru trajanja iste i metodama sanacije posljedica.

Obrazložiti izbor tehnologije i objasniti (uključujući i finansijske aspekte) zašto, ukoliko je bilo potrebno, nije implementirana tehnologija predložena u tehničkim uputstvima o najboljim raspoloživim tehnikama.

Implementirana je trenutno najprihvatljivija tehnologija, kako sa aspekta okoliša tako i sa finansijskog aspekta.

Detaljno obrazložiti sva odstupanja od emisija vezanih za primjenu najboljih raspoloživih tehnika.

- Analizom kvaliteta zraka utvrđeno je da izmjerene vrijednosti ne prelaze propisane granične vrijednosti.
- Analizom emisija u vodu utvrđeno je da izmjerene vrijednosti ne prelaze propisane granične vrijednosti.
- Analizom emisija buke utvrđeno je da izmjerene vrijednosti ne prelaze propisane granične vrijednosti.

8. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja

Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša

Zbog prisutnih (navedenih) emisija i negativnih uticaja na okoliš, potrebno je realizovati i provesti određene/adekvatne tehnike i mjere za poboljšanje tehnoloških i ekoloških performansi pogona i postrojenja kako bi se emisije smanjile. Prijedlog programa za poboljšanje tehnoloških i ekoloških performansi i unapređivanje rada pogona i postrojenja u cilju sprečavanja/smanjenja emisija i negativnih uticaja na okoliš obuhvata sljedeće tehnike, mjere i aktivnosti koje treba realizovati u predviđenim rokovima:

1. Uvesti i održavati sistem za upravljanje zaštitom okoliša, koji će ispunjavati zahtjeve iz okolinske dozvole i zakonske regulative na način njegovog integriranja u sistem upravljanja radnim procesima i aktivnostima u društvu.

Rok: 31.12.2024. god.

2. Provoditi kontrolu i nadzor pogona i postrojenja, radnih aktivnosti, sirovina i njihovog korištenja, te kontrolu održavanja i funkcionisanja tehnološke opreme i uređaja koji su u funkciji zaštite okoliša, kao i praćenje emisija i realizacije mjera i aktivnosti o čemu obavezno treba voditi uredne zapise.

Rok: Stalna obaveza

3. Vršiti svakodnevno praćenje pojave nekontrolisanih (vidljivih) emisija prašine, te izvršiti obuku svih zaposlenika o poduzimanju mjera za sprečavanje/smanjenje nekontrolisanih emisija u cilju sprečavanja/ublažavanja njihovog uticaja na kvalitet ambijentalnog zraka.

Rok: Stalna obaveza

4. Stalni nadzor i okolinski prikladno skladištenje opasnog otpada te kontrolisano manipulisanje istim u cilju sprečavanja nekontrolisanog curenja, oticanja i razlivanja po terenu i u obližnju rijeku Usoru.

Rok: Stalna obaveza

5. Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, tehnološke opreme i uređaja (zamjena oštećenih gumenih štitnika na kontaktnim metalnim dijelovima uređaja, redovno podmazivanje rotirajućih i nalijegajućih mehanizama, pritezanja olimljenja i

remanja itd.) u cilju što većeg smanjenja nivoa buke ispod propisanih graničnih vrijednosti i ublažavanja uticaja buke na okoliš.

Rok: Stalna obaveza

6. Obezbjediti provođenje monitoringa emisija i svih otpadnih tokova na lokaciji postrojenja, te i dalje voditi uredno evidenciju o istoj.

Rok: Prema planu monitoringa iz OD

7. Stalno provoditi i sve druge tehničko-tehnološke i organizacijske mjere u okviru tehnoloških i ekonomskih mogućnosti za sprječavanje ili što veće smanjenje emisija u okoliš na lokaciji postrojenja.

Rok: Stalna obaveza

8. Raditi i dalje na vlastitoj edukaciji i uzimati aktivno učešće na seminarima, predavanjima i svim inicijativama koje se organizuju iz ove oblasti.

Rok: Trajan zadatak

9. Obezbjediti dalje provođenje mjera za sprječavanje nastanka otpada.

Rok: Stalna obaveza

10. Uključiti se u sva aktuelna zbivanja koja se odnose na okolinsko upravljanje i održivi razvoj, zdravlje i sigurnost, te sistematski dizati nivo znanja iz ove oblasti.

Rok: Stalna obaveza

11. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada prilikom manipulacije otpadom

Rok: Trajan zadatak

12. Podsticanje ponovne upotrebe supstanci koje se koriste u postupku, ukoliko je to moguće.

Rok: Trajan zadatak

13. Manipulisanje/upravljanje otpadom se mora vršiti tako da ne uzrokuje negativne posljedice na okolinu, niti uznemiravanje stanovništva usljed razvijanja neprijatnih mirisa ili narušavanja estetskih karakteristika okoline.

Rok: Stalna obaveza

14. Stvarati tehničko-tehnološke, finansijsko-ekonomske i organizacione uvjete u okviru tehnoloških i ekonomskih mogućnosti za što efikasnije iskorištavanje i recikliranje otpadnih materijala na način da se što više smanji količina otpada za odlaganje na deponiji o čemu treba voditi evidenciju.

Rok: Stalna obaveza

15. Uspostaviti i dnevno vršiti monitoring nastanka, dopreme, skladištenja i otpreme otpada, te ustrojiti i redovno voditi evidenciju o nastanku otpada po kategoriji, količini, načinu zbrinjavanja i otpremi otpada, te imenovati odgovorno lice za upravljanje otpadom

Rok: Odmah i dalje stalna obaveza;

16. Ukoliko se na lokaciji eventualno pojavi otpad nepoznatog sadržaja, operater i odgovorno lice za upravljanje otpadom su dužni odmah izvijestiti nadležnu inspekciju za zaštitu okoliša u cilju vršenja pregleda i poduzimanja mjera predviđenih odredbama Pravilnika o postupanju s otpadom koji se ne nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05)

Rok: Stalna obaveza

17. Voditi urednu dnevnu evidenciju o otpadu po kategorijama i količinama na osnovu koje treba najmanje jednom mjesečno unositi podatke (u elektronskoj formi) u informacioni sistem Fonda za zaštitu okoliša FBiH, te Fondu ili operateru sistema za upravljanje otpadom dostavljati godišnji izvještaj u skladu sa odredbom člana 11. stav 1. alineja c) Uredbe o informacionom sistemu upravljanja otpadom ("Službene novine FBiH", broj: 97/18)

Rok: Stalna obaveza

18. Fondu za zaštitu okoliša FBiH dostaviti Godišnji izvještaj o otpadu po kategorijama i količinama na obrazcu iz Priloga 3. Uredbe o informacionom sistemu upravljanja otpadom u cilju unosa podataka Registar svih obveznika izvještavanja ovog informacionog sistema, najkasnije do 31.03. tekuće godine za prethodnu kalendarsku /izvještajnu godinu.

Rok: Redovna obaveza

Navesti i opisati mjere kojima će se eliminisati ili svesti na najmanji mogući nivo sva odstupanja od performansi najboljih raspoloživih tehnika

Operater ne posjeduje dokumentaciju koja sadrži podatke vezane za analizu aktivnosti odnosno zadovoljavanje zahtjeva iz referentnih dokumenata za najbolje raspoložive tehnike u djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja otpada.

Mjere smanjenja negativnih uticaja na zrak

Neke od mjera date u nastavu su u skladu sa najboljim raspoloživim tehnologijama u industriji plastičnih masa i polimera, a to su:

- Reference Document on Best Available Techniques for energy Efficiency, IPPC, European Commission, Febriaury 2009;
- Reference Document on Best Available Techniques on Emissions on Storage, IPPC, European Commission, July 2006;
- Reference Document on the General Principles of Monitoring, IPPC, European Commission, July 2003;
- Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatments, IPPC, European Commission, August 2018.

Monitoring kvaliteta zraka na lokaciji vršen je u cilju zadovoljavanja uslova iz Pravilnika o monitoringu kvalitete zraka („Službene novine FBiH“, br. 12/05, 19/16) i Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvalitete zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine FBiH“, br. 1/12).

U prethodnim poglavljima su opisani uticaji na zrak koji se mogu javiti na lokaciji, kao i mjere i aktivnosti koje su već poduzete, te u smislu i daljeg održavanja dobrog stanja okoliša neophodno je provoditi sljedeće opšte mjere i aktivnosti za smanjenje emisija u zrak:

- redovno održavati i tehnički kontrolisati opremu i rad postrojenja,
- redovna zamjena dotrajalih dijelova opreme i
- i koristiti pomoćne sirovine i energente visoke kvalitete.

Mjere u slučaju emisija sa otvorenih skladišta

- otvorena skladišta sirovina, pomoćnih materijala i goriva natkriti ili u potpunosti zatvoriti,
- sva skladišta moraju odgovarati materijama koje se skladište, kapacitetom, konstrukcijom i pratećom infrastrukturom,
- osigurati adekvatan kamionski prilaz za istovar/izuzimanje sirovina/goriva u skladišta – da ne dolazi do rasipanja sirovine/goriva prilikom istresanja ili preuzimanja,
- napravljene su procedure rukovanja, upravljanja skladištima sa otpadnim sirovinama i gorivima prema kojima će biti obučeni radnici koji rade na ovim poslovima,
- u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika (vjetra) kvasiti materijale na otvorenim depoima ili pokriti zaštitnim folijama do konačne sanacije istih.

Mjere smanjenja negativnog uticaja na vode i tlo

Mjere za smanjivanje emisija u vode i tlo su:

- ispuštanje otpadnih voda u recipijent mora zadovoljiti uslove Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije ("Sl.novine FBiH" br. 26/20),
- prema navedenoj Uredbi vršiti redovni monitoring otpadnih voda prije ispusta u recipijent,
- vršiti redovan nadzor, održavanje i čišćenje svih elemenata odvodnje otpadnih voda (separator ulja i masti, septička jama),
- čišćenje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda može obavljati samo firma ovlaštena za izvođenje takvih aktivnosti, ovlaštena od strane nadležnih institucija,
- voditi evidenciju o pražnjenju i odvozu sadržaja separatora i septičke jame,
- oborinske onečišćene otpade vode sa manipulativnih površina prikupiti i voditi na separator masti i ulja prije ispuštanja u recipijent,
- sanitarno fekalne otpadne vode odvoditi u septičku jamu, po potrebi čistiti i zbrinjavati sadržaj iste, održavati internu kanalizacionu mrežu,
- u svemu postupati u skladu sa izdatim vodnim dozvolama i izvršiti navedene aktivnosti u rokovima koje je propisala nadležna institucija odgovorna za izdavanje vodnog akta,
- prostorije za čuvanje hemikalija moraju poštovati sljedeće:
  - posude moraju biti propisno označene sa nazivom hemikalije i koncentracijom,
  - uz hemikalije od dobavljača obavezno mora biti sigurnosni list,
- hemikalijama mogu upravljati samo, za to, obučena lica,
- za skladištenje tečnih opasnih supstanci (ulja i maziva, rabljena i nerabljena), obavezna je tankvana koja može primiti cijelu količinu uskladištene supstance u slučaju curenja i eventualnih akcidentnih situacija (požar i sl.) i
- upravljanje otpadom na lokaciji, naročito opasnim i tečnim otpadom, vršiti u skladu sa svim mjerama datim u Planu upravljanja otpadom, da bi se na taj način minimizirao uticaj na tlo.

Mjere smanjenja negativnog uticaja od buke

U smislu smanjenja nivoa emisije buke u okoliš definišu se sljedeće mjere:

- u slučaju povećanja buke, smanjiti nivo buke tokom proizvodnje kombinacijom sljedećih tehnika, ne remeteći proizvodni proces:
  - zatvarati bučne jedinice;
  - izolirati vibrirajuće jedinice;
  - koristiti unutrašnje i vanjske obloge izrađene od zvučno izolacijskih materijala;
  - zvučno izolirati zgrade;
  - koristiti kanale i ventilatore koji su smješteni u zvučno izoliranoj zgradi;
  - zatvarati vrata i prozore u područjima zahvaćenim bukom;
- voditi računa o ispravnosti opreme i strojeva, tj. vršiti redovno održavanje i tehničke kontrole,
- pri nabavci opreme voditi računa o nivou buke koju ona emituje,
- u slučaju proširenja proizvodnje ili nabavke novih strojeva potrebno je utvrditi eventualne nove izvore, te njihov kumulativni učinak na nivo buke,
- ukoliko mjerenja ukažu na povećan nivo buke zvučno izolirati one dijelove pogona koji su uzrok buke,
- vršiti monitoring okolinske buke u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke („Sl. Novine FBiH 110/12) i važećom okolinskom dozvolom.

Mjere za smanjenje negativnog uticaja od otpada

Sa otpadom treba postupati na način kako je to definisano i propisano kroz Plan upravljanja otpadom. Mjere za smanjenje eventualnih negativnih uticaja od otpada koji se produkuje na lokaciji se odnose na poštovanje sljedećeg:

- mjesta privremenog prikupljanja otpada moraju biti jasno definisana i označena;
- revidirati i uskladiti sa relevantnim zakonskim odredbama proceduru za upravljanje svim pojedinačnim vrstama otpada (opasnim i neopasnim);
- napraviti procedure djelovanja u slučaju prosipanja/rasipanja opasnog otpada;
- napraviti radna uputstva za rukovanje otpadom, posebno opasnim otpadom, uputstva za djelovanje u slučaju akcidentnih situacija;
- razdvojiti skladišne prostore opasnih supstanci od ostalih (neopasnih);
- za zbrinjavanje svih vrsta otpada sa lokacije, posebno opasnog, potpisani su ugovori sa ovlaštenim firmama;
- sve aditive, ulja i maziva skladištiti na nepropusnoj površini-tankvanama, u adekvatno označenim spremnicima/bačvama u skladišnim prostorima predviđenim za to;
- opasni otpad-staro ulje zbrinuti na način kako je to propisano, do konačnog zbrinjavanja;
- masnoće i ulja izdvojene sa mastolova predati ovlaštenom operatoru za zbrinjavanje ove vrste otpada;
- Plan upravljanja otpadom treba ažurirati svakih 5 godina (shodno članu 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, "Sl.novine FBiH br. 72/09);
- imenovati odgovornu osobu za Plan upravljanja otpadom;
- osigurati zaštitu od požara u halama za skladištenje otpada, posebno opasnog otpada i zapaljivog, u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara;
- educirati osobe koje rukuju otpadom, posebno opasnim otpadom, kao i djelovanja u slučaju akcidentnih situacija;
- voditi evidencije o količinama i vrstama generiranog otpada sa kojima se upravlja na predmetnoj lokaciji (na mjesečnoj i godišnjoj osnovi);
- sklopljeni su ugovori sa ovlaštenim firmama za zbrinjavanje otpada, posebno opasnog otpada;
- osigurati adekvatno skladištenje svih vrsta otpada posebno opasnog otpada;
- osigurati mjesto za skladištenje opasnog otpada koje je natkriveno, ograđeno, sa odgovarajućom tankvanom i kojem imaju pristup samo ovlaštene osobe;
- skladištenje, prevoz i tretman rabljenih ulja mora biti popraćen odgovarajućom dokumentacijom sa navedenim ključnim fizičko-hemijskim svojstvima rabljenog ulja (temperatura paljenja, sadržaj PCB/PCT i halogena-hrom, brom, fluor);
- osigurati da skladište opasnog otpada ima betoniranu nepropusnu podlogu sa tankvanom i odvodima koji su spojeni na separator ulja i masti. Podloga mora biti otporna na supstance koje se skladište;
- osigurati sredstva za upijanje eventualnog prosutog opasnog otpada i sanaciju;
- osigurati da se opasni otpad nalazi u čvrsto zatvorenim posudama, jasno označenim (vrsta i kategorija). Posude moraju biti otporne na sve vremenske uslove (kiša, snijeg, visoke i niske ambijentalne temperature i sl.);
- na ulazu (ili na mjestu skladištenja) u skladište opasnog otpada postaviti jasno označenu tablu i uputstvo za rukovanje i djelovanje u slučaju akcidentnih situacija;
- koristiti povratnu ambalažu gdje je to moguće, ukoliko nije, zbrinjavanje ambalažnog otpada vršiti preko ovlaštene firme;
- prilikom preuzimanja otpada od dobavljača voditi računa da otpad bude praćen ispunjenim formularom (transportna dokumentacija);
- transportnu dokumentaciju prilikom preuzimanja otpada potpisuju prevoznik otpada i primalac otpada;

- sa otpadom postupati u skladu sa vežećim Planom upravljanja otpadom koji treba ažurirati svakih 5 godina. (član 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, "Službene novine FBiH" br. 72/09) ili prilikom svake značajnije promjene u radu pogona i postrojenja.

Mjere za umanjene potrošnje vode, energije i energetske efikasnost

Svođenje upotrebe energije i vode na minimum riješiti praksom "dobrog vođenja domaćinstva" (good house keeping), što uključuje aktivnosti sa minimalnim ili nikakvim troškovima, kao što su:

- isključivanje motora i opreme koja se ne koristi,
- pravilno rukovanje opremom,
- redovno čišćenje zaprljanih površina,
- redovna zamjena ventila,
- zamjena česmi, dihtunga i opšte redovno održavanje opreme i radnih prostora.

Ušteda energije je najbrži, najefikasniji i najekonomičniji način da se smanji emisija i da se poboljša kvalitet zraka, što se već prati i provodi na lokaciji.

Mjere koje je potrebno i dalje provoditi u smislu optimizacije potrošnje vode i energije su:

- voditi evidenciju o potrošnji vode, električne energije, toplote (za zagrijavanje), posebno za jedinice sa velikom potrošnjom,
- voditi evidenciju o stvarnoj potrošnji energije razdvojeno po vrstama energije i glavnim krajnjim potrošačima na adekvatnoj osnovi (npr. satna potrošnja, dnevna, sedmična),
- tokom perioda važenja okolinske dozvole uraditi energetski audit za tehnološke procese u svrhu sagledavanja mogućnosti za poboljšanja i minimalnog utroška energenata, te postupati u skladu sa mjerama i aktivnostima koje proizilaze iz istog.

Za povećanje energetske efikasnosti operater se treba pridržavati i sljedećih mjera:

- provesti energetski audit na lokaciji, a temeljem rezultata audita realizirati mjere, sprovođenjem energetskog audita i mjere propisanih istih ostvarit će se brojne uštede u potrošnji energije i
- smanjiti potrošnju električne energije kroz implementaciju sistema energetskog upravljanja i korištenje energetski efikasne opreme.

Ostale mjere za smanjenje negativnih uticaja na okoliš uopšteno

Osim prethodno nevedenih potrebno je pridržavati se i sljedećih mjera:

- aktivnosti na održavanju zelenih površina,
- redovno čišćenje i održavanje površina unutar kruga pogona i
- popravka oštećenja na saobraćajnicama i ivičnjacima (ukoliko se jave).

Koji su rokovi predloženih mjera programa?

Rokovi za realizaciju i provođenje predloženih mjera su usaglašeni sa menadžmentom operatera i predstavljeni su pod tačkom 8. Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša.

Rokovi: Sukcesivno po godinama, tokom trajanja okolinske dozvole.

U narednoj tabeli dati su rokovi realizacije i poduzimanja mjera za one mjere/tehnike/aktivnosti za koje su predviđeni rokovi njihove realizacije, prema redoslijedu prijedloga mjera pod tačkom 8. ovog dokumenta.

Finansijska procjena predloženih mjera programa (izraziti u konvertibilnim markama)

R.b.	Tehnika/mjera/aktivnost	Finansijska procjena mjera na godišnjem nivou				
		2024	2025	2026	2027	2028
1.	Uvesti i održavati sistem za upravljanje zaštitom okoliša	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
2.	Provoditi kontrolu i nadzor pogona i postrojenja, radnih aktivnosti, sirovina	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
3.	Vršiti svakodnevno praćenje pojave nekontrolisanih (vidljivih) emisija prašine	0	0	0	0	0
4.	Stalni nadzor i okolinski prikladno skladištenje svih vrsta otpada na lokaciji	0	0	0	0	0
5.	Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, tehnološke opreme i uređaja	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
6.	Obezbijediti provođenje monitoringa emisija i svih otpadnih tokova na lokaciji postrojenja	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
7.	Stalno provoditi i sve druge tehničko-tehnološke i organizacijske mjere	0	0	0	0	0
8.	Raditi i dalje na vlastitoj edukaciji i uzimati aktivno učešće na seminarima, predavanjima	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
9.	Obezbijediti dalje provođenje mjera za sprječavanje nastanka otpada	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
10.	Uključiti se u sva aktuelna zbivanja koja se odnose na okolinsko upravljanje i održivi razvoj	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
11.	Vršiti monitoring nastanka, skladištenja i otpreme otpada, te ustrojiti i redovno voditi evidenciju	0	0	0	0	0
12.	Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada, te korištenje manje opasnih supstanci	0	0	0	0	0
13.	Podsticanje ponovne upotrebe supstanci koje se koriste u postupku, ukoliko je to moguće	0	0	0	0	0
14.	Manipulisanje/upravljanje otpadom se mora vršiti tako da ne uzrokuje negativne posljedice na okolinu	0	0	0	0	0
15.	Stvarati tehničko-tehnološke, finansijsko-ekonomske i organizacione uslove za funkcionisanje postrojenja	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
16.	Realizacija mjera predviđenih vodnom dozvolom	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
UKUPNO:		39.500	39.500	39.500	39.500	39.500

Procjena rezultata uvođenja svake od mjera iz programa na smanjenje emisija, energetske efikasnost, korišćenje sirovina, vode i energije

R.b.	Tehnika/mjera/aktivnost	Procjena rezultata
1	Uvesti i održavati sistem za upravljanje zaštitom okoliša, koji će ispunjavati zahtjeve iz okolinske dozvole i zakonske regulative na način njegovog integriranja u sistem upravljanja radnim procesima i aktivnostima u društvu.	Integriran sistem upravljanja zaštitom okoliša u sistem upravljanja radnim procesima i aktivnostima, bolje tehnološke i ekološke performanse pogona i postrojenja, emisije - smanjene u granične vrijednosti.
2	Provoditi kontrolu i nadzor pogona i postrojenja, radnih aktivnosti, sirovina i njihovog korištenja, te kontrolu održavanja i funkcionisanja tehnološke opreme i uređa koji su u funkciji zaštite okoliša, kao i praćenje emisija i realizacije mjera i aktivnosti o čemu obavezno treba voditi uredne zapise.	Bolje/poboljšane tehnološke i ekološke performanse pogona i postrojenja, bolja tehnološka disciplina, te racionalnija potrošnja sirovina, goriva i energije, niže emisije i efikasnija zaštita okoliša.
3	Vršiti svakodnevno praćenje pojave nekontrolisanih (vidljivih) emisija prašine, te izvršiti obuku svih zaposlenika o poduzimanju mjera za sprečavanje/smanjenje nekontrolisanih emisija u cilju sprečavanja/ublažavanja njihovog uticaja na kvalitet ambijentalnog zraka.	Preveniranje incidentnih situacija, racionalna potrošnja sirovina, goriva i električne energije, a tima i niža emisija u zrak, te smanjena buka i produkcija otpada
4	Stalni nadzor i okolinski prikladno skladištenje opasnog otpada te kontrolisano manipulisanje istim u cilju sprečavanja nekontrolisanog curenja, oticanja i razlivanja po terenu i u obližnju rijeku Usoru.	Sprečavanje nekontrolisanog curenja, oticanja i razlivanja ulja i hemijskih sredstava po terenu, preveniranje onečišćenja tla i vode, efikasnija zaštita tla i voda.
5	Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, tehnološke opreme i uređaja (zamjena oštećenih gumenih štitnika na kontaktnim metalnim dijelovima uređaja, redovno podmazivanje rotirajućih i nalijegajućih mehanizama, pritezanja olimljenja i remenja itd.) u cilju što većeg smanjenja nivoa buke ispod propisanih graničnih vrijednosti i ublažavanja uticaja buke na okoliš.	Smanjenje nivoa buke ispod propisanih graničnih vrijednosti i ublažavanje njenog uticaja na okoliš, zaštita okoliša od buke
8	Obezbjediti provođenje monitoringa emisija i svih otpadnih tokova na lokaciji, te i dalje voditi uredno evidenciju o istoj.	Efikasnije upravljanje zaštitom okoliša.

9	Stalno provoditi i sve druge tehničko-tehnološke i organizacijske mjere u okviru tehnoloških i ekonomskih mogućnosti za sprječavanje ili što veće smanjenje emisija u okoliš na lokaciji fabrike.	Čistiji i uredniji krug lokacije, efikasnije upravljanje otpadom, smanjivanje količina otpada.
10	Raditi i dalje na vlastitoj edukaciji i uzimati aktivno učešće na seminarima, predavanjima i svim inicijativama koje se organiziraju iz ove oblasti.	Stalna poboljšanja u cilju zaštite okoliša i smanjenja emisija.
11	Obezbijediti dalje provođenje mjera za sprječavanje nastanka otpada.	Efikasnije upravljanje otpadom, smanjivanje količina otpada.
12	Uključiti se u sva aktuelna zbivanja koja se odnose na okolinsko upravljanje i održivi razvoj, zdravlje i sigurnost, te sistematski dizati nivo znanja iz ove oblasti.	Efikasnije upravljanje zaštitom okoliša, smanjenje emisija i otpada.
13	Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada, te korištenje manje opasnih supstanci.	Održivo upravljanje opasnim otpadom i sprečavanje/preveniranje negativnih uticaja opasnog otpada na okoliš, zaštita okoliša i zaštita zdravlja stanovništva.
14	Podsticanje ponovne upotrebe supstanci koje se koriste u postupku, ukoliko je to moguće.	Iskorištavanje i recikliranje svih upotrebljivih otpadnih materijala iz tehnoloških procesa kroz ponovnu upotrebu u pogonu, recikliranje i iskorištavanje.
15	Manipulisanje/upravljanje otpadom se mora vršiti tako da ne uzrokuje negativne posljedice na okolinu, niti uznemiravanje stanovništva usljed razvijanja neprijatnih mirisa ili narušavanja estetskih karakteristika okoline.	Održivo upravljanje otpadom u skladu sa planom o upravljanju otpadom i zakonskom regulativom, sprečavanje zagađivanja okoliša i negativnih uticaja otpada na okoliš i lokalno stanovništvo.
16	Stvarati tehničko-tehnološke, finansijsko-ekonomske i organizacione uslove u okviru tehnoloških i ekonomskih mogućnosti za što efikasnije iskorištavanje i recikliranje otpadnih materijala na način da se što više smanji količina otpada za odlaganje na deponiji o čemu treba voditi evidenciju.	Održivo upravljanje otpadom u skladu sa planom o upravljanju otpadom i zakonskom regulativom, sprečavanje zagađivanja okoliša i negativnih uticaja otpada na okoliš, iskorištavanje korisnih materijala iz otpada.
17	Uspostaviti i dnevno vršiti monitoring nastanka, prijema, skladištenja i otpreme otpada, te ustrojiti i redovno voditi evidenciju o nastanku otpada po	Upravljanje otpadom i sprečavanje/preveniranje negativnih

	kategoriji, količini, načinu zbrinjavanja i otpremi otpada, te imenovati odgovorno lice za upravljanje otpadom, odmah.	uticaja na okoliš, te zaštita okoliša i zaštita zdravlja stanovništva.
18	Realizacija mjera predviđenih vodnom dozvolom.	Upravljanje otpadnim vodama, te preveniranje, smanjenje emisija u vode i zaštita voda.

Sa aspekta zaštite zraka na lokaciji nema instalirane opreme za smanjenje emisija.

Separatori ulja i masti za tehnološke, zauljene otpadne vode u kome se izdavaju ulja i mehaničke nečistoće dospjele sa asfaltnih površina iz kruga firme instalirani su u krugu pogona. Za tretman sanitarno fekalnih voda koristi se vodonepropusna septička jama bez preliva.

Voda za sanitarne potrebe se koristi za mokre čorove i čišćenje kruga.

Dodatnim osavremenjavanjem i korištenjem inteligentnih i tehnološki savremenih ekoloških rješenja u procesu svakako ima za rezultat smanjenje negativnog uticaja na okoliš po svim osnovama i parametrima.

Opisati način izvještavanja o rezultatima izvršenja mjera odnosno predloženog programa

Način izvještavanja o rezultatima izvršenih mjera definisan je opštim i sistemskim procedurama, te važećom zakonskom regulativom iz oblasti zaštite okoliša. Tokom realizacije projekata će se voditi računa o tome da svi elementi koji imaju uticaj na okoliš (emisije u zrak, emisije u vodu, upravljanje otpadom, buka, opasni materijali, zdravlje i sigurnost) budu usklađeni sa stanovišta zaštite okoliša, kao i sa važećom zakonskom regulativom. U normalnim uslovima rada predmetnih objekata (postrojenja) uz poštovanje zakonskih propisa, primjenu tehničkih i organizacionih mjera zaštite, kvalitetnog održavanja, ispravne kontrole i praćenja stanja okoliša, primjenu mjera za smanjenje negativnih uticaja na okoliš, spriječit će se nastajanje otpadnih materija, te mogući nepovoljni uticaj na okoliš svesti na najmanju moguću mjeru.

Operater je obavezan podatke o provedenim mjerenjima emisija dostavljati Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na način kako je to propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine FBiH“ broj: 82/07).

Aplikacija za instalaciju obrasca za popunjavanje podataka za registar nalazi se na web stranici www.fmoit.gov.ba.

Operater je obavezan dostaviti izvještaje o emisijama (zrak, voda, buka, otpad) nadležnim institucijama kako je to definisano važećim provedbenim propisima.

Operater je dužan bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju koja značajno utiče na okoliš.

9. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima

Na lokalitetu FORTIN d.o.o. Tešanj ne postoje rizični pogoni i postrojenja u smislu postojanja opasnih materija.

Za slučaj akcidentnih situacija uspostavljene su odgovarajuće procedure za postupanje u ovim situacijama. U tom smislu FORTIN d.o.o. Tešanj ima izrađen Pravilnik zaštite na radu, Pravilnik zaštite od požara i Operativni plan mjera u slučaju vanrednih i incidentnih zagađenja voda, a koji su dostupni na lokaciji. Mjere za postupanje u slučaju akcidentnih situacija su definisane u navedenim dokumentima.

Detaljne informacije o vrstama, količinama otpada, načinima njegovog zbrinjavanja biće prikazane u Planu upravljanja otpadom koji se nalazi u prilogu ovog Zahtjeva.

10. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje) i briga po prestanku aktivnosti

Opišite postojeće, ili predložene mjere za smanjenje uticaja na okoliš po prestanku rada dijela ili cijele instalacije, uključujući i mjere za brigu o potencijalnim zagađujućim ostacima poslije zatvaranja.

Operator ne planira prestanak rada pogona i postrojenja na analiziranoj lokaciji i planira određenja poboljšanja i usklađivanja sa NRT tehnikama.

Ukoliko eventualno dođe do obustave i prestanka rada pogona i postrojenja na analiziranoj lokaciji, operator je dužan prvo provesti postupak procjene uticaja na okoliš u svrhu pribavljanja okolinske dozvole za obustavu rada i rušenje objekata i postrojenja u skladu sa odredbama člana 68. stav 2. alineja 3. Zakona o zaštiti okoliša.

Kada pogon i postrojenje koje posjeduje okolinsku dozvolu prestane sa radom, operater je dužan da o tome obavijesti Federalno ministarstvo okoliša i turizma u pisanoj formi o mogućnosti provođenja mjera i monitoringa navedenih u okolinskoj dozvoli. Nakon što nadležno ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uslovi o prestanku rada izdaje rješenje o prestanku važenja okolinske dozvole u skladu sa članom 96. Zakona o zaštiti okoliša.

Okolinskom dozvolom o prestanku važenja rješenja o okolinskoj dozvoli se propisuju mjere, obaveze i nosioc izvršenja mjera sanacije za pogon, postrojenja i lokaciju poslije prestanka aktivnosti, kako bi se izbjegao rizik po okoliš, zdravlje ljudi, materijalna i prirodna dobra, sukladno odredbama člana 97. Zakona o zaštiti okoliša.

Operater, odnosno menadžer društva je odgovoran za provođenje navedenih mjera u skladu sa zakonskom regulativom.

Rezultati ispitivanja lokacije u odnosu na postojeća zagađenja tla i podzemnih voda iz samog pogona/ postrojenja, ili prijedlog za provedbom takvog ispitivanja, i prijedlog vremenskog okvira

Planom prestanka rada pogona i postrojenja FORTIN d.o.o. Tešanj obavezno treba predvidjeti ispitivanje zagađenja tla i vode kod ispusta u obližnjoj rijeci (Usora) kao posljedice uticaja rada pogona i postrojenja na lokaciji, jer o tome ne postoje podaci. Ovo ispitivanje treba izvršiti odmah nakon demontaže i uklanjanja objekata i postrojenja u cilju utvrđivanja mjera koje treba provesti u svrhu remedijacije zemljišta u fazi uređenja terena i njegovog povrata u prvobitno stanje spram izgleda okolnog terena unutar krajolika koji okružuje lokaciju FORTIN d.o.o. Tešanj.

11. Popis priloga

1. Zemljišnoknjižni izvadak br. 039-0-NAR-23-005 794 i 039-0-NAR-23-005 795;
  - 1.1. Zemljišnoknjižni izvadak br. 039-0-NAR-24-000 425, 039-0-NAR-24-000 426, 039-0-NAR-24-000 427;
2. Posjedovni list br: 06/26-11-890/24-2 od 14.02.2024. godine;
3. Kopija katastarskog plana br: 06/26-11-6340/2023-2 od 12.10.2023. godine;
- 3.1 Kopija katastarskog plana br: 06/26-11-890/2024-3 od 14.02.2024. godine;
4. Rješenje o okolinskoj dozvoli br: UPI 05/2-23-31/19 od 05.04.2019. godine;
5. Rješenje od vodnoj dozvoli za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda br: UP-I/25-3-40-274-4/19 od 13.06.2019. godine, izdato od Agencija za vodno područje rijeke Save;
6. Rješenje o izdavanju dozvole za aktivnosti upravljanja otpadom br: 12-23-08522/19 od 05.03.2021. godine izdato od Ministarstva prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoline;
7. Rješenje o odobrenju za građenje br. 12-23-3003/12 od 27.06.2012. godine;
  - 7.1. Rješenje o dobrenju za građenje poslovno-proizvodnog objekta br. 06-23-2-147/17 od 14.02.2017. godine;
  - 7.2. Rješenje o odobrenju za građenje za skladište sa nadstrešnicom br. 06-23-2-2819/18 od 17.10.2018. godine;
  - 7.3. Uvjerenje o postavljanju solarnih panela br. 06-19-7-1817/2023;
8. Izvještaj o ispitivanju kvaliteta zraka;
9. Izvještaj o ispitivanju kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda;
10. Izvještaj o mjerenju okolinske buke;
11. Ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada – Aida Commerce Sarajevo;
12. Ugovor o vršenju usluga odvoza fekalnih otpadnih voda – JP RAD Tešanj;
13. Ugovor o vršenju komunalnih usluga – JP RAD Tešanj;
14. Plan upravljanja otpadom;
15. Netehnički rezime;
16. Prikaz šireg područja okruženja;
17. Tlocrt pogona sa prikazom emisija i tehnoloških jedinica;
18. Dijagram toka tehnoloških šema;
19. Popis zagađujućih supstanci;
20. Izjava o tačnosti, istinitosti i pouzdanosti podataka.